

Arbeidsbok 3/B1

FASIT

Innhold

Kapittel: Familie og venner	2
Nita forteller om søsteren sin	2
Avslørt	4
Nitas familie protesterer	6
Samir skriver e-post	9
Kapittel: Bolig	12
Skeidar	12
På kafeen	14
Nye møbler	17
Ole Kristian og Elise	19
Ole Kristian og Elise drikker te sammen	22
Synnøve er sint	28
Kapittel: Ferie og fritid	33
Billån / Samir kjøper bil	33
Sommerferie og fotball / Sommerplaner	37
Tangokurs / Fisking	43
Annonse i avisa	47
Vårdugnad	48
Kapittel: Institusjoner	52
Foreldresamtale / Skolefritidsordning	52
Elise på trygdekontoret	56
Kapittel: Arbeidsliv	61
Samirs kusine	61
På jobbintervju	62
Tillegg: Lyttestoff med oppgaver	69

Kapittel: Familie og venner

Nita forteller om søsteren sin side 1

2. Hva betyr det?

Det tåler jeg ikke.	<u>Det holder jeg ikke ut.</u>
Det passer meg ikke.	<u>Det er ikke noe for meg.</u>
Jeg vet ikke. Jeg forstår ikke.	<u>Jeg aner ikke.</u>
Det ser helt annerledes ut enn dette.	<u>Det likner ikke mye på dette.</u>
Det du sier, er riktig.	<u>Det har du rett i.</u>
De sa hun burde gjøre det.	<u>De rådet henne til det.</u>
De sa hun måtte gjøre det.	<u>De tvang henne til det.</u>
Jeg vil velge selv.	<u>Jeg vil bestemme selv.</u>
Det var mer enn 40 °C.	<u>Det var over førti grader.</u>

3. Leddsetninger med *hvis* (eksempler)

Hvis hun ikke ville gifte seg med ham, kunne hun si nei.
Hvis du går gjennom den døra der, finner du det.

4. Bryllup og ekteskap

b) Kan du bøye disse verbene?

å gifte seg	<u>gifter seg</u>	<u>giftet seg</u>	<u>har giftet seg</u>
å inngå ekteskap	<u>inngår ekteskap</u>	<u>inngikk ekteskap</u>	<u>har inngått ekteskap</u>
å bli gift	<u>blir gift</u>	<u>ble gift</u>	<u>har blitt gift</u>
å være gift	<u>er gift</u>	<u>var gift</u>	<u>har vært gift</u>

c) Fyll inn med riktig verb og riktig form.

1. Hun vil ikke gifte seg.
2. Når skal du gifte deg, / gifte deg med Anne?
3. De bor sammen, men de er ikke gift(e).
4. De giftet seg i 1989, men ble skilt i 2001.
5. Er du gift?
6. Hun giftet seg med ham i fjor.
7. Nita vil gifte seg av kjærlighet.
8. Søstera til Nita giftet seg med en mann som foreldrene hadde valgt.
9. Karin og Torbjørn er gift(e).
10. Tror du at Elise og Ole Kristian vil gifte seg?
11. Reidar har vært gift før.
12. Hvorfor vil du ikke gifte deg?

d) Hvilke ord mangler her?

16. juli skal jeg være forlover for bestevenninna mi. Hun skal gifte seg. Hun skal ha lang, hvit brudekjole og langt, hvitt brudeslør i håret. I hånden skal hun ha en brudebukett av hvite liljer og røde roser, og de to små kusinene hennes skal være brudepiker. Brudgommen skal ha svart dress, og i jakkelomma skal han ha en liten smykkeboks. Der har han gifteringene. Jeg håper at han ikke glemmer dem!! Etter vielsen / bryllupsseremonien skal brudeparet fotograferes. Da skal jeg og forloveren til brudgommen også være med. Og klokka 17 er det klart for bryllupsfest / bryllupsmiddag!! Det kommer 125 gjester. Venninna mi har skrevet og sendt ut 130 invitasjoner. 5 onkler og tanter kan dessverre ikke komme. Under middagen kommer kanskje gjestene til å slå på glassene sine med gaffelen sin. Da må bruden klatre opp på stolen og kysse brudgommen. Hvis gjestene tramper i gulvet, må brudeparet krype under bordet og kysse hverandre der! For en rar skikk! Etter middagen er det klart for kaffe og kaker, og til slutt må brud og brudgom danse brudevalsen mens alle de andre bryllupsgjestene står og ser på. Det er kjempemoro med bryllup! Jeg gleder meg til festen!

6. På eller i + tid

Jeg har vært i Norge i to år.
Jeg har gått på norskkurs i fem måneder.
Jeg har lært mye på fem måneder.
Jeg leste ferdig avisa på en halv time.
Jeg leste avis i en halv time.
Jeg ble ferdig med leksene på en time.
Jeg har gått ned fem kilo på tre uker.
Hun var syk i to uker.
Hun var borte fra skolen i en uke.
Hun spiste hele kaka på ti minutter.
Jeg kan gjøre det på to uker.
Jeg har skrevet ferdig brevet på en halv time.
Nå har jeg skrevet brev i en halv time.

7. På + ikke og tid

Jeg har ikke sett familien på tre år.
Jeg har ikke spist middag på en uke.
Jeg har ikke vært syk på fem år.
Jeg har ikke sett hjemlandet mitt på mange år.

10. Hvor ...? (eksempler)

Hvor gammel er han? (23 år.)
Hvor fort kjørte hun? (Over 90 km i timen.)
Hvor lang er du? (Jeg er 179 cm.)

4. Sivil status

1. Karin er gift. Mannen hennes heter Torbjørn, og de har to barn.
2. Nita har aldri vært gift. Hun er ugift / enslig.
3. Kona til Ole Kristian er død. Han er enkemann.
4. Før Torbjørn traff Karin, delte han leilighet med ei jente han var kjæreste med. De var ikke gift, men samboere.
5. Reidar er skilt / enslig. Han var gift før, men det gikk dessverre ikke så bra. Han har to kjekke sønner som han har god kontakt med.
6. For noen år siden mistet Elise mannen sin. Hun er enke, men kanskje hun treffer en ny mann?
7. Synnøve har nettopp flyttet fra mannen sin. Hun er separert og synes det er uvant å bo alene.
8. En av Karins venninner er partner. Hun har inngått partnerskap med en annen kvinne.

5. Setninger med *ikke*

1. Samir og Nita drar på tur i Frognerparken når det regner.
Samir og Nita drar på tur i Frognerparken når det ikke regner.
2. Gunnar blir stresset hvis avisa kommer ut i tide.
Gunnar blir stresset hvis avisa ikke kommer ut i tide.
3. Gunnar skal lage middag i dag fordi han må jobbe sent.
Gunnar skal ikke lage middag i dag fordi han må jobbe sent.
4. Nita er sulten fordi hun har spist i dag.
Nita er sulten fordi hun ikke har spist i dag.
5. Karin skal kjøpe nye sko selv om hun har råd.
Karin skal kjøpe nye sko selv om hun ikke har råd.
6. Selv om Stian har lyst, skal han trene med fotballaget i dag.
Selv om Stian har lyst, skal han ikke trene med fotballaget i dag.
7. Fordi han har god råd, bor Reidar i en liten leilighet.
Fordi han ikke har god råd, bor Reidar i en liten leilighet.
8. Når det snør, sykler Nita til jobben.
Når det snør, sykler ikke Nita til jobben.
9. Torbjørn liker å slappe av når han er på jobben.
Torbjørn liker å slappe av når han ikke er på jobben.
10. Selv om Nita har lyst, må hun lage middag hver dag.
Selv om Nita ikke har lyst, må hun lage middag hver dag.

6. Mengdeord (kvantorer)

a) Sett inn *mange, mye, lite* eller *få*.

I går var alle på skolen. Da var det mange elever i klasserommet. Men i dag er det få elever til stede. Mange er syke. Det har vært mye forkjølelse blant elevene i det siste. Det er kanskje fordi det er så dårlig vær, med mye vind og snø. Men i fjor vinter var det lite snø. Det var ganske mange dager med regn, men få dager med snø.

b) Sett inn adjektiv som betyr det motsatte.

I går forstod jeg ikke noe, men i dag forstår jeg alt.
Jeg tenkte vi skulle spare halve kaka til i morgen, men nå har dere spist hele.
Jeg kjøpte mye melk i går, men nå har vi lite igjen.
Jeg kjøpte mange liter melk i går, men nå er det bare få liter igjen.
Verken Nita eller Samir er norske. Både Nita og Samir / Begge er utlendinger.
Ingen i klassen får snakke morsmålet sitt nå. Alle må snakke norsk.
Både Nita og Samir må snakke norsk til hverandre. Ingen av dem kan snakke morsmålet sitt.
I India er det bare noen få rike, men mange fattige.

d) Sett inn *litt* eller *lite*.

– Er det mer kaffe på kanna?
– Ja, det er litt igjen. Vil du ha?
– Ja takk, men hvis det er lite igjen, kan du få det.
– Jeg er sulten også. Jeg må ha litt mat. Har vi litt rester igjen fra middagen i går?
– Ja, det er litt igjen, men det blir for lite til oss begge.

7. Begge

Gruppearbeid. Fyll ut med *begge* + substantiv.

Begge bøkene var veldig spennende.
Jeg bruker begge kontoene mine.
Han tapte begge kampene.
Begge barna deres har rødt hår.
Begge genserne mine er skitne.

Muntlig parøvelse. Svar med *begge to* eller *begge deler*.

Liker han folkemusikk eller jazz?	Begge deler.
Spiller han fotball eller ishockey?	<u>Begge deler.</u>
Er det Nita eller Samir som er i parken?	<u>Begge to.</u>
Er hun forvirret eller bare forbauset?	<u>Begge deler.</u>
Vil du ha kaffe eller melk?	<u>Begge deler.</u>
Kjenner du Lena og Ina?	Ja, <u>begge to.</u>
Kan jeg få en av de sjokoladene?	Ja, <u>begge to.</u>
Er det Karin eller Reidar som er journalist?	<u>Begge to.</u>
Jobber de på kontoret, eller er de ute på oppdrag?	<u>Begge deler.</u>
Blir Nita redd eller lei seg?	<u>Begge deler.</u>

8. Hvilke setninger passer sammen?

a) Sett sammen til passende setninger.

Nita er så lykkelig	fordi hun avbestilte flybilletten.
Samir er også glad	for at Nita bestemte seg for å bli.
Nå synes hun Ole Kristian er hyggelig	og de har det så gøy sammen.

Samir spør om det var
Nita svarer
Nita forstår ikke
Nita blir redd når
Hun er sikker på

Samir forstår ikke
Nita sier at Samir ikke skjønner
Nita vil plutselig hjem
Hun synes ikke det er noe lurt
Samir forstår ikke

Ole Kristian som beskyldte Nita for å stjele.
at alt var en misforståelse.
at Samir bare erter henne.
hun oppdager en bekjent av familien i parken.
at mannen kommer til å sladre til foreldrene
hennes.
hva problemet er.
fordi han har bodd for lenge i Norge.
men hun vil ikke at Samir skal bli med.
at de går sammen hjem.
hvorfor Nita skammer seg.

9. Tekst

Gruppeøvelse. Lag sammenhengende tekst av setningene.

- Jeg er veldig glad for at jeg ikke reiste.
- Det er jeg også. Hvem er han?
- En som foreldrene mine kjenner. Selv om jeg bare har hilst på ham én gang, kjente han meg igjen. Og han så oss da du kilte meg. Jeg skammer meg.
- Skammer deg? Hvorfor det?
- Skjønner du ikke det? Han tror at jeg har en kjæreste, og nå vil han sladre til foreldrene mine.
- Men de bestemmer da ikke over deg. Og dessuten har vi ikke gjort noe galt.
- Jo, i India gjør man ikke sånt uten å være forlovet.
- Nei, der er det kanskje slik. Men nå bor du i Norge, og her gjør vi som vi vil.
- Ja, nordmenn gjør kanskje det. Du har bodd her for lenge. Det er derfor du tenker som en nordmann.

Nitas familie protesterer

side 19

2. Preposisjoner

Gruppearbeid. Sett inn riktig preposisjon.

Rashid er en bekjent av familien.
Han har ringt og sladret til dem.
Nå vil de at Nita skal gifte seg med Rajad.
Han er klar til å gifte seg nå.
Han har fått et bilde av Nita.
Og han er positiv til forslaget.
Karin synes det er litt av et sjansespill.
I India er det upassende for ei jente å gå ut.
Hun kan bli beskyldt for å være skamløs.
Nita får ikke til å forklare dette for Karin.
Hva synes Samir om dette?
Han er redd for at Nita skal gjøre som foreldrene sier.
Han skjønner ikke at Nita har noe å skamme seg over / for.

3. Genitiv

a) Fyll ut med genitiv eller preposisjonsuttrykk. Legg merke til om substantivene skal ha ubestemt eller bestemt form.

1. Samirs bilder.	Bildene til Samir.
2. Nitas familie.	<u>Familien til Nita.</u>
3. <u>Ole Kristians hund.</u>	Hunden til Ole Kristian.
4. Karins barn.	<u>Barna til Karin.</u>
5. Torbjørns kone.	<u>Kona til Torbjørn.</u>
6. <u>Reidars kjæreste.</u>	Kjæresten til Reidar.
7. <u>Ole Kristians penger.</u>	Pengene til Ole Kristian.
8. Norges hovedstad.	<u>Hovedstaden i Norge.</u>
9. <u>Nord-Norges natur.</u>	Naturen i Nord-Norge.
10. Asias problemer.	<u>Problemene i / til Asia.</u>

b) Lag genitivsuttrykk.

1. Nita har gått på skolen i 12 år.	Nita har 12 års skolegang.
2. Nita har sommerferie i 4 uker.	<u>Nita har 4 ukers sommerferie.</u>
3. Nita bor i en leilighet på 2 rom og kjøkken.	<u>Nita bor i en 2 roms leilighet.</u>
4. Nita har lunsjpause i en halv time.	<u>Nita har en halv times lunsjpause.</u>
5. Nita kjøper en is som koster 12 kroner.	<u>Nita kjøper en 12 kroners is.</u>
6. Nita kjøper en eplepose som veier 2 kilo.	<u>Nita kjøper en 2 kilos eplepose.</u>

4. Noen bruksmåter av verbet *få*

a) Lag setninger der du bruker uttrykket *å få noen til å gjøre noe*.

Karin vet at Stian bør holde beinet i ro.	Hun prøver å få ham til å holde beinet i ro.
Karin vil at Stian skal lese mer hjemme.	Hun prøver <u>å få Stian til å lese mer hjemme.</u>
Foreldrene vil at Nita skal gifte seg med Rajad.	De prøver <u>å få Nita til å gifte seg med Rajad.</u>
De vil at hun skal oppføre seg anstendig.	<u>De prøver å få henne til å oppføre seg anstendig.</u>
Læreren vil at elevene skal komme presis.	<u>Han prøver å få elevene til å komme presis.</u>
Grete vil at Gunnar skal slappe av.	<u>Hun prøver å få Gunnar til å slappe av.</u>
Samir vil at Nita skal bli i Norge.	<u>Han prøver å få Nita til å bli i Norge.</u>

b) Lag setninger med uttrykket *å få til*.

Jeg klarer ikke oppgavene.	Jeg får ikke til oppgavene.
I går klarte jeg dem.	<u>I går fikk jeg dem til.</u>
Jeg har aldri klart oppgavene.	<u>Jeg har aldri fått til oppgavene.</u>
Jeg skal nok klare oppgavene i morgen.	<u>Jeg skal nok få til oppgavene i morgen.</u>

Fortsett med setninger der dere har med setningsleddene til venstre.

(Samir – skrive godt norsk)	<u>Samir får til å skrive godt norsk.</u>
(på lørdag – jeg – lage indisk mat)	<u>På lørdag fikk jeg til å lage indisk mat.</u>
(hun – si «r» – ikke – ennå)	<u>Hun får ikke til å si «r» ennå.</u>
(i går – sønnen min – si «pappa»)	<u>I går fikk sønnen min til å si «pappa».</u>
(hun – oppføre seg «indisk»)	<u>Hun fikk til å oppføre seg «indisk».</u>
(i går – jeg – det)	<u>I går fikk jeg det til.</u>
(jeg – sende meldinger – ennå)	<u>Jeg får ikke til å sende meldinger ennå.</u>
(du – det)	<u>Du får det til.</u>

c) Lag setninger med *få* som hjelpeverb sammen med verbene til venstre. (eksempler)

vite	De fikk vite at hun hadde vært ute sammen med en mann.
høre	<u>Han får høre det av en han kjenner.</u>
låne	<u>Jeg har fått låne bilen i kveld.</u>

6. Pronomen

Parøvelse. Diskuter og fyll inn riktig pronomen ... (eksempler)

1. Nita sier at de har det så gøy sammen.
2. Nita sier at han erter henne.
5. Nita sier at hun skammer seg.
16. Nita sier at hun vil skrive et brev til søstera si.
19. Nita sier at hun og Karin skal gå på kino i kveld. De gleder seg til det.

7. Hva betyr det?

Gruppearbeid. Sett inn det som betyr omtrent det samme.

Hvis du gifter deg med en du ikke kjenner, da er det litt av et sjansespill.

Det er annerledes i Norge.

Du har vært i Norge for lenge.

Jeg så deg her om dagen.

Hun holder på med å male. Hun er glad i å male.

Det går som oftest bra.

Han har misforstått situasjonen.

Nå er jeg sliten. Jeg orker ikke mer.

Jeg skjøpper ikke hvordan de kan bestemme over deg.

Du må ikke sladre.

Han er positiv.

Rashid er en bekjent av familien.

Hun får ikke til å reparere sykkelen.

Han beskylder meg for å stjele.

Han er en grinete, gammel mann.

Det er ikke passende for ei jente.

Barbiedokker er populære over hele verden.

Du tar feil.

Jeg skal fortsette å handle.

9. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Nita er fortvilet nå. Hun har fått et brev fra foreldrene sine. Nå sitter Karin og Samir og hører på mens Nita leser brevet. Foreldrene til Nita er bekymret for henne. Rashid har ringt og fortalt om Nita og Samir. Foreldrene håper at det han sier ikke er riktig, at han har misforstått. Rashid er en bekjent av familien. Han kjenner foreldrene hennes godt, men Nita har bare hilst på ham én gang. Han så at Nita og Samir koste seg sammen i parken i forrige uke, og at Samir strøk Nita på kinnet og kilte henne. Nita ble veldig lei seg og forskrekket da hun så Rashid. Hun følte at hun hadde gjort noe galt. Hun var redd for at Rashid ville sladre til foreldrene hennes. Samir og Karin forstår ikke hvorfor Nita skammer seg. Men Nita får ikke til å forklare det.

– *Det er annerledes hjemme hos oss*, sier hun. Hun mener Samir ikke forstår fordi han har bodd så lenge i Norge.

Foreldrene skriver om en mann som heter Rajad. Han er snart ferdig med studiene og klar til å gifte seg. De vil at Nita skal gifte seg med ham. Karin blir forskrekket. – *Men det er jo litt av et sjansespill! Du kjenner ham jo ikke!* sier hun. Da forteller Nita om søstera si. Det var foreldrene som fant en mann til henne. Og hun har det kjempefint. Hun og svogeren til Nita er veldig lykkelige sammen.

Da Nita var på besøk hos Ole Kristian, viste hun bilder av søstera si og mannen hennes, og sønnen deres, nevøen til Nita. Ole Kristian og Nita hadde det veldig hyggelig sammen. De snakket om India og om ekteskap. Nita fortalte at arrangerte ekteskap er veldig vanlig i India. Ole Kristian ble litt overrasket over at foreldrene bestemte hvem søstera skulle gifte seg med.

– *Men de tvang henne ikke*, sier Nita. – De bare rådet henne til det. *Hvis hun ikke ville gifte seg med ham, kunne hun bare si nei.* Nita sa også at arrangert ekteskap ikke er noe for henne. Hun vil bestemme selv hvem hun skal gifte seg med. Hun vil gifte seg av kjærlighet.

Men nå har altså foreldrene funnet en mann til henne. Nita vet ikke hva hun skal gjøre nå. Samir blir litt sint. – *Jeg skjønner ikke hvordan de kan bestemme over deg! Du er i Norge, mens de er i India!* sier han.

Samir skriver e-post side 30

2. Er du forelsket?

Gruppearbeid. Skriv hva du kan si til den du er forelsket i. Følg eksemplet.

Jeg blir glad hver gang jeg ser deg.
Jeg blir lykkelig hver gang jeg hører stemmen din.

Jeg blir mo i knærne hver gang jeg kommer borti deg.

Jeg blir skjelven hver gang jeg tar på deg.

Bare det å se deg gjør meg glad.

Bare det å høre stemmen din gjør meg lykkelig.

Bare det å komme borti deg gjør meg mo i knærne.

Bare det å ta på deg gjør meg skjelven.

3. S-verb

Sett inn riktig verb:

1. Nita trives / trivs godt i den nye jobben sin.
2. Karin synes / syns malerskrinet er altfor dyrt.
3. Som fotograf må Samir ferdes på mange ulike steder.
4. Ole Kristian ser på gamle bilder og minnes sin egen barndom.
5. Det finnes ingen løver i Norge.
6. Det har akkurat regnet og det kjennes fuktig ute.
7. Gunnar er veldig sint. Det skyldes bildene som Samir tok av Nita.
8. De har liten tid, men de lykkes med å få ut avisa i tide.
9. Det spørres / spørs hva foreldrene til Nita vil si når de får høre om Samir.

Sett inn riktig verb – «hverandre»-betydningen:

1. Samir og Nita møtes i parken.
2. Karin og Nita ses / sees på jobben hver dag.
3. Samir liker å skrive e-post. Han og broren hans mailes ofte.
4. Nita bor langt hjemmefra, men hun og familien hennes snakkes ofte på telefon.
5. Stian og Kristine er gode venner, men noen ganger slåss de.
6. «Vi ringes / treffes seinere!», sier Synnøve før hun kjører av gårde.
7. Karin og Reidar skal treffes / møtes utenfor sykehuset.
8. «Vi ses / sees utenfor kinoen klokka sju.»

Sett inn riktig verb – «seg»-betydningen:

1. De har vært gift i 10 år, men nå skal de skilles.
2. I jula samles hele familien.
3. Han skjemmes over det gale han har gjort.
4. Vi undres på hva han finner på neste gang.

4. Resiprokt pronomen

Parøvelse. Lag setninger med *hverandre*.

1. Karin elsker Torbjørn, og Torbjørn elsker Karin.
Karin og Torbjørn / De elsker hverandre.
2. Karin traff Per for mange år siden.
Karin og Per / De traff hverandre for mange år siden.
3. De møttes på universitetet. De traff hverandre på universitetet.
4. Samir er forelsket i Nita, og Nita er forelsket i Samir.
Samir og Nita / De er forelsket i hverandre.
5. Nita traff Samir i Byavisen. Nita og Samir / De traff hverandre i Byavisen.
6. Nita ble kjent med Samir for en stund siden.
Nita og Samir / De ble kjent med hverandre for en stund siden.
7. Nita snakker ofte med søstera si.
Nita og søstera hennes snakker ofte med hverandre.

8. Ole Kristian liker Elise, og Elise liker Ole Kristian.
Ole Kristian og Elise / De liker hverandre.
9. Elise traff Ole Kristian på kjøpesenteret.
Elise og Ole Kristian / De traff hverandre på kjøpesenteret.
10. Av og til drikker Elise te hos Ole Kristian, og av og til drikker han te hos henne.
Elise og Ole Kristian / De drikker av og til te hos hverandre.

5. *samme, like* eller *sammen*?

Parøvelse. Sett inn *samme, like* eller *sammen* i setningene under.

1. Gunnar og Grete har akkurat like treningsdresser.
2. De kjøper ofte klær i samme butikk.
3. Samir lurer på om Nita føler det samme som han.
4. Nita er like forelsket i Samir som han er i henne.
5. Nita og Samir går ofte på tur sammen.
6. Elise maler ikke like flotte malerier som Edvard Munch.
7. Elise og Ole Kristian liker de samme maleriene av Munch.
8. En bekjent av familien så Samir og Nita sammen i parken.
9. Samir og Nita er omtrent like gamle.
10. Kristine og Stian går på samme skole, men de går ikke i samme klasse.
11. Karin og Nita har samme gateadresse, men de bor ikke i samme leilighet.
12. Hva liker du å gjøre sammen med vennene dine?
13. Har du de samme vennene nå som for ti år siden?
14. Er du like glad i å gå på tur som nordmenn?
15. Klarte dere å løse denne oppgaven sammen?

7. Indirekte spørsmål

B: (eksempler)

Hvor er hun nå?

Han lurer på hvor hun er nå.

Hva betyr jeg for henne?

Han lurer på hva han betyr for henne.

Hvordan skal jeg si at jeg elsker henne?

Han lurer på hvordan han skal si at han elsker henne.

Betyr jeg ikke noe for henne?

Han lurer på om han ikke betyr noe for henne.

Kapittel: Bolig

Skeidar

side 42

3. Adjektiv – motsetninger

Finn adjektiv med motsatt betydning. (eksempler)

2. dum	<u>klok</u>
10. lang	<u>kort</u>
16. gammel	<u>ung</u>
20. fornuftig	<u>ufornuftig</u>
27. vanskelig	<u>lett / enkel</u>
41. brukt	<u>ubrukt / ny</u>

5. Adjektiv – bestemt form

... formuler svar med adjektiv i bestemt form. (eksempler)

2. Jeg velger den myke stolen.
6. Jeg har mest lyst på de røde eplene.
10. De korte skiene passer til meg.
13. Jeg vil helst lese den tynne norske boka.

6. Adjektiv og adverb

Parøvelse. Sett inn riktige former.

stygg

Reidar har en stygg sofa i stua, men han må vente til januarsalget før han kan kjøpe en ny. Badet til Reidar trenger oppussing. Badekaret er stygt, og flisene på gulvet er også gamle og stygge. Reidar liker å synge når han bader i badekaret, men alle naboene hans synes at han synger stygt.

fin

Ole Kristian sier at Elise maler fint . Hun lager fine bilder i fine farger. Elises siste bilde er spesielt fint . Motivet er en vase med fine blomster. Elise synes at Ole Kristian er en fin sykkelreparatør. Han har fikset sykkelene hennes, og nå er den like fin som ny.

god

Elise og Ole Kristian drikker te sammen. Teen er god , og det smaker godt med litt kjeks også. Elise og Ole Kristian er gode venner. De har det godt sammen.

rask

Karin snakker raskt, jobber raskt og spiser raskt. Nå har hun som vanlig dårlig tid og spiser en rask frokost. Hun må ta en rask dusj før hun går på jobben. Hun rekker kanskje et raskt besøk hos Elise også.

vond

Det gjør vondt i beinet til Stian. Han er glad for de nye fotballschoene, men de er vonde å ha på seg nå. Han håper snart det blir bedre. På kjøkkenet lager Torbjørn middag. Dessverre synes Stian at det lukter vondt. Han er ikke så glad i fisk. Fisk smaker vondt, synes Stian.

8. Og, å, for å, til å

Parøvelse. Sett inn *og, å, for å* eller *til å* i setningene under.

1. Nita, Samir og Reidar er på Skeidar.
2. Nita vil prøve å finne et garderobeskap.
3. Skapet må være både bra og billig.
4. Det er ganske dyrt å kjøpe møbler i Norge.
5. Nita, Samir og Reidar legger seg i ei seng for å prøve om den er god å ligge i.
6. Reidar sier at han liker å ligge og lese i senga om kvelden.
7. Senga er ikke spesielt god til å være så dyr.
8. Ekspeditøren kommer og spør om de trenger hjelp.
9. Nita sier at hun egentlig er kommet for å kjøpe et garderobeskap.
10. Ekspeditøren ber dem om å bli med henne.
11. Reidar vil gå og kikke litt for seg selv. Han har ikke lyst til å se på skap.
12. Ekspeditøren viser Nita og Samir et skap til omtrent 800 kroner.
13. Det er et godt tilbud og en god pris.
14. Nita kan tenke seg å kjøpe skapet, men helst i en annen farge.
15. Ekspeditøren går for å finne den fargen som Nita ønsker.
16. Etterpå går Nita til kassa for å betale, og de gir beskjed til varelageret.
17. Nå kan Nita og Samir kjøre ned til varelageret for å hente det Nita har kjøpt.
18. Men hvor er Reidar? Han ville gå for å se for seg selv, og nå kan de ikke finne ham.
19. De bestemmer seg for å rope ham opp over kunderadioen.
20. Over radioen får Reidar beskjed om å møte Samir og Nita ved hovedinngangen.
21. Plutselig ser de Reidar. Han sitter i en stol og sover.
22. «Gå og vekk ham,» sier Nita til Samir.
23. Etter handleturen går de på kafé for å spise middag.
24. Nita er ikke vant til å spise norsk mat ennå, og hun bestiller en salat.
25. Hun gleder seg til å komme hjem og montere det nye garderobeskapet.

11. Leketøy og annet -tøy

Parøvelse. Skriv inn passende ord i oppgaven under.

1. De må ta på seg regntøy.
2. Hun må kjøpe kjøkkentøy.
3. (venstre spalte:) Kristine fikk en / ei dukke, et puslespill, et maleskrin og pensler til bursdagen sin. Hun ble så glad.

4. Elise skal begynne på et nytt strikketøy.
5. De pakker badetøy i sekken
6. (venstre spalte:) Karin er på IKEA for å kjøpe laken, dynetrekk og putevar til hele familien.
7. Stian og Kristine får ofte undertøy av Elise til jul.
8. Nå skal Nita lage syltetøy.

På kafeen

side 54

2. Pekeord

Parøvelse. Øv på spørsmål og svar.

a) (eksempler)

1. *skap*
Skal vi kjøpe dette skapet? Nei, vi kjøper det skapet der borte.
3. *kasse*
Skal jeg betale i denne kassa? Nei, du kan betale i den kassa til høyre.
6. *inngang*
Skulle vi møte ham ved denne inngangen? Vet ikke, kanskje den inngangen der?

b) (eksempler)

1. *syltetøy*
Har du kjøpt dette syltetøyet? Ja, først dette her, og så det der.
4. *kakene*
Har du bakt disse kakene? Ja, først denne her, og så de der.
6. *penger*
Har du telt disse pengene? Ja, først disse her, og så de der.

3. Mat

Les artikkelen og diskuter påstandene under. (eksempler på mulige svar)

1. I framtida kommer vi til å spise mer og mer usunn mat.

Dette er *galt*, for i artikkelen står det at vi får mer av helsemat og sunnere fastfood. / Dette er *riktig*, for i artikkelen står det at vi får mer av gammeldags mat og lokalmat.

2. Flere og flere ungdommer har lyst til å arbeide som kokk.

Dette er *riktig*, for i artikkelen leser vi at kokkefaget og ernæringsstudiet er populære utdanningsvalg.

3. Immigrasjon påvirker hvordan vi spiser.

Dette er *riktig*, for i artikkelen kan vi lese at selv om det går sakte, er immigrasjon med på å endre matvanene våre.

4 Folk flest har liten interesse for kunnskap om mat.

Dette er *galt*, for i artikkelen står det at mat er mote og vil fortsette å være det, at det er fokus på helse og at folk synes umettelige på kunnskap om mat.

5. I de fleste norske hjem spiser familien måltidene sammen.

Dette tror vi er *galt*, for i artikkelen står det at måltidene står like sterkt som før.

6. De fleste spiser samme type mat til hverdags og i helgene.

Dette er *galt*, for i artikkelen leser vi at maten fra mandag til fredag er enkel og sunn, fredag / lørdag tillater vi oss noe ekstra, og søndagsmiddagen vil være familiens og ha et tradisjonelt preg.

7. Du er hva du spiser.

Ifølge artikkelen er dette *galt*, for der står det at matvalget kan fortelle om kjønn, alder, bosted og utdanning, men at vi blir påvirket av medier og trender. /

Ifølge artikkelen er dette *riktig*, for der står det at mat alltid vil være en viktig del av folks identitet.

5. Substantiv eller verb?

Parøvelse. Sett inn substantivet eller verbet i setningene under. Husk å bøye ordene.

1. å trene/en trening/en trener

Stian skal på fotballtrening i kveld. Treningen er i idrettshallen på skolen. Stian liker kjempegodt å trene for å bli en bedre fotballspiller, men han liker ikke at de har hatt tre trenere i løpet av sesongen. Alle sammen har vært flinke og hyggelige, men Stian synes det hadde vært bedre med bare én trener.

2. å bestille/en bestilling

Reidar, Samir og Nita sitter på kafeen og venter på maten. Reidar lurte på hva Samir har bestilt. «Kjøttkaker,» svarer Samir. Reidar synes det er et godt valg, men hvor blir det av maten? Kan kelneren ha glemt bestillingen deres? Reidar roper på kelneren og sier at det er en stund siden de bestilte, og de er veldig sultne. Servitøren sier at han skal undersøke med kjøkkenet og se hva som har skjedd med bestillingen.

3. å behøve/et behov

På kafeen diskuterer Reidar, Samir og Nita møbler. Nita har nettopp flyttet til ny leilighet, og hun har behov for mye nytt. Samir har lyst til å kaste ut alle sine møbler og kjøpe alt nytt. Nita mener at man ikke behøver å kjøpe helt nye møbler. Brukt er bra! Brukt er ekkelt, mener Samir, og dessuten finner han sjelden noe han behøver i bruktbutikker og på loppemarked. «Kanskje du ikke har det samme behovet som meg for å spare penger,» sier Nita.

4. å tenke/en tanke

Reidar er økonomisk. Han tenker å kjøpe en ny sofa, men venter til det er salg. Egentlig tenker han ikke så mye på hvordan det ser ut i leiligheten. Det er jobb og fotball som er i tankene hans hele tiden. Han har ikke lyst til å bruke penger på møbler, men på billetter til fotballkamper. Nå har han tenkt å reise til London for å se favorittlaget sitt. Han får det ikke ut av tankene.

5. å vurdere/en vurdering

Hva venter vi på? «Jeg vurderer om jeg skal kjøpe dessert,» sier Samir. «Det er en vanskelig vurdering.» Til slutt bestemmer han seg for å prioritere ny sofa.

8. Noen lånnord fra latin og gresk

a) Gruppearbeid. Velg ord som passer fra de som står over og sett inn i riktig form.

– I dag er det kaldt. – Ja, jeg vurderer om jeg skal ta på ullundertøy.

Jeg prøver å tenke økonomisk. Jeg sparer på mat og klær. men jeg bruker en del på gaver til familie og venner, for det prioriterer jeg.

Når jeg skal kjøpe noe nytt til leiligheten, ser jeg mest på om varen har god kvalitet. Jeg prioriterer det foran økonomi.

– Jeg er misfornøyd med TV-en. Kan vi ikke kjøpe ny? – Vi må vurdere om vi har råd. Vi trenger ny vaskemaskin også, så hva synes du vi skal prioritere?

b) Gruppearbeid. Skriv hva verbet heter.

kopi	<u>kopiere</u>	informasjon	<u>informere</u>
invitasjon	<u>invitere</u>	diskusjon	<u>diskutere</u>
student	<u>studere</u>	kollisjon	<u>kollidere</u>
servitør	<u>servere</u>	reaksjon	<u>reagere</u>
reparasjon	<u>reparere</u>		

9. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Etter at de har kjøpt skap på Skeidar, går Nita, Reidar og Samir på kafé og spiser middag.

– *Hva bestilte du, Samir?* spør Reidar.

– *Kjøttkaker. Men hva er det?* Samir peker på noe rødt på tallerkenen.

– *Tyttebærsyltetøy. Likte du det ikke?*

Samir rister på hodet og gir syltetøyet til Reidar.

– *Takk skal du ha!*

Nita sitter og tenker.

– *Når man er i møbelbutikk, blir man så inspirert til å pusse opp.*

– *Enig!* sier Samir. *Jeg har mest lyst til å kaste ut alle mine møbler og kjøpe alt nytt.*

– *Oi. Det blir dyrt!* sier Reidar.

Nita synes også at det blir for dyrt å kjøpe alt nytt.

– *Man behøver nødvendigvis ikke å kjøpe alt nytt, sier hun. Jeg har noen møbler som er brukt. Dem er jeg veldig fornøyd med.*

Men det er ikke Samir enig i.

– *Jeg liker ikke tanken på å ha møbler som andre har brukt. Jeg synes det er ekkelt!* sier han.

– *Det er ikke ekkelt! ler Nita. Kvaliteten er bra, og det er både økonomisk og miljøsparende.*

– *Du er alltid så fornuftig, du Nita, erter Reidar. Men Nita fortsetter:*

– *Man kan ikke kjøpe nytt hver gang. Å bo i Norge er dyrt nok som det er.*

– *Det er jeg enig i, sier Samir. Det koster mye å bo i Norge, men likevel vil jeg unngå å kjøpe brukte møbler.*

– *Jeg vurderer å kjøpe ny sofa, sier Reidar. Den jeg har, er ti år, minst. Men jeg tror jeg venter til januarsalget.*

– *Januarsalget? Men det er jo lenge til.* Samir er overrasket.

– *God idé, Reidar, sier Nita. Vent til januar. Det er ikke noen vits i å bo seg i hjel. Både Nita og Reidar synes det er lurt å vente til salget.*

Reidar erter Samir litt:

– *Du har tydeligvis ikke lært deg kunsten å spare.*

- *Ja, det er helt sikkert*, sier Nita og er enig. Men Samir tar litt av desserten hennes i skjeen og sier:
- *Dere to har kjøpt dessert. Det har ikke jeg. Der sparte jeg penger.*
- *Kanskje du har rett*, sier Nita. *Vi prioriterer pengene våre forskjellig.*
- *Men den ser jo veldig god ut, da*, sier Samir Og før Nita klarer å stoppe ham, har han spist det han hadde i skjeen.

Nye møbler   side 65

2. Faste uttrykk

b) Sett uttrykkene inn i setningene under.

1. Grete snakker alltid så mye. Hun er interessert i mange ting og har noe på hjertet i de fleste diskusjoner.
2. Karin er så flink med blomster og planter. Leiligheten hennes er full av vakre planter og urter som lukter godt. Hun må ha grønne fingrer.
3. Reidar klarer ikke å reparere motorsykkelen til Synnøve, og ikke klarer han å montere garderobeskapet som Nita har kjøpt. Han har ti tommeltotter.
4. Ole Kristian har hertet i halsen når han går rundt i parken og leter etter Frikk. Tenk om Frikk er påkjørt eller har skadet seg!
5. Nita har sommerfugler i magen første gang hun kommer til Byavisen. Hun er spent på hvordan jobben og kollegaene er. Hun lurte også på om hun snakker godt nok norsk til å jobbe i redaksjonen.
6. Sønnen til sjefen i Menybutikken er litt langfingret. Han spiser av varene uten å betale for det. Han er spesielt glad i ost.
7. Stian er en veldig aktiv gutt. Han har masse energi og liker ikke å sitte stille. Noen ganger sier Torbjørn at Stian har maur i rompa.
8. Elise kan være litt blåøyd. Hun tror på alt hun hører, og alt folk sier til henne. Vi kan kanskje si at hun er naiv.
9. Samir finner ikke det riktige ordet når han skal skrive en kort artikkel i avisa om fotografering. Han har det på tunga, men husker ikke helt det norske ordet.
10. Samir synes at Nita er dum fordi hun skammer seg over at de er kjærester. Han mener at hun ikke tenker klart i denne saken, og har hodet under armen.
11. Samir legger armene rundt Nita, klemmer henne og kiler henne litt, men vi kan vel ikke kalle ham klåfingret?
12. Synnøve kom hjem en mørk kveld og så noen ungdommer som tagget i oppgangen i blokka. Hun ropte så høyt hun kunne. Ungdommene tok bena på nakken og løp av sted så fort de kunne.

7. S-passiv

Gruppeøvelse. Gjør om til s-passiv.

Man må låse døra om kvelden.
 Man holder ytterdøra stengt om natta.
 Man sender svar i vedlagt konvolutt.

Døra må låses om kvelden.
Ytterdøra holdes stengt om natta.
Svar sendes i vedlagt konvolutt.

Man skal måle og veie barna.	<u>Barna skal måles og veies.</u>
Man legger ved attester.	<u>Attester vedlegges.</u>
Man legger ned mange postkontor hvert år.	<u>Mange postkontor legges ned hvert år.</u>
Man setter batteriet inn.	<u>Batteriet settes inn.</u>
Man plugges strømledningen inn i	<u>Strømledningen plugges inn i</u>
Man slår på maskinen.	<u>Maskinen slås på.</u>

8. En oppskrift

Gruppearbeid. Lag tekst til bildene ved hjelp av oppskriften over. Bruk s-passiv.

Sjokoladen smeltes i vannbad.
Eggeplommene skilles fra hvitene. Én eggeplomme om gangen røres inn i sjokoladen.
Vaniljesukker has i fløten, og fløten vispes til en luftig krem.
Likør tilsettes kremen. Riktig mengde smakes til.
Sjokoladen helles oppi kremen og blandes godt (i).
Eggehviten vispes stiv og blandes forsiktig i sjokolademoussen.
Moussen helles i porsjongsglass. Mørk sjokolade rives og strøs over moussen.
Den oppbevares i kjøleskapet i 1–2 timer.
Glassene pyntes med en appelsinskive før servering.

9. Verktøy og redskap

Gruppearbeid. Skriv navn på det du ser.

<u>stige</u>	<u>hammer</u>	<u>trillebår</u>	<u>spann, pensel, rulle</u>
<u>høvel</u>	<u>saks</u>	<u>magnet</u>	<u>passer</u>
<u>verktøykasse</u>	<u>spade</u>	<u>knipetang</u>	<u>lommelykt</u>
<u>fil</u>	<u>fastnøkler</u>	<u>skrutrekker</u>	<u>lommekniv</u>
<u>øks</u>	<u>sag</u>	<u>motorsag</u>	<u>gardintrapp</u>
<u>spiker</u>	<u>skruer</u>	<u>skrustikke</u>	<u>skiftenøkkel</u>
<u>vater</u>	<u>boremaskin</u>	<u>målebånd</u>	<u>tapetkniv</u>

10. Verb

1. Jeg bruker en hammer for å slå i spiker.
2. Jeg bruker en pensel for å male.
3. Jeg bruker ei saks for å klippe.
4. Jeg bruker en spade for å grave.
5. Jeg bruker ei lommelykt for å lyse.
6. Jeg bruker en stige for å klatre.
7. Jeg bruker ei øks for å hogge.
8. Jeg bruker ei sag for å sage.
9. Jeg bruker en boremaskin for å bore.
10. Jeg bruker en kniv for å skjære.
11. Jeg bruker en skrutrekker for å skru i skruer.

3. Refleksive pronomen og verb

a) Sett inn riktig pronomen.

Nita setter seg i sofaen. Karin og familien hennes liker seg i Iduns gate selv om Ole Kristian irriterer seg over bråk.

Karin: «Vi liker oss i Iduns gate.»

Nå skal Nita og Karin kose seg med te og kaker.

Karin: «Liker du deg i Iduns gate, Nita?»

Nita: «Jeg ønsker meg ei seng. Da kan jeg legge meg i ei god seng hver kveld.»

Nita: «Når legger barna dine seg?»

Karin: «De roer seg først klokka ni. Torbjørn og jeg legger oss ikke før klokka 23.»

Karin: «Når legger du deg?»

Nita: «Jeg må skjerpe meg. Jeg legger meg alltid sent. Og det er dumt når jeg må stå opp så tidlig. Hver morgen må jeg skynde meg. Må dere også skynde dere om morgenen?»

Karin: «Ja. Jeg trenger mye tid om morgenen. Jeg må vaske meg, tørke meg, sminke meg og pynte meg. Torbjørn har også liten tid til å barbere seg hver morgen. Barna roper at vi må skynde oss.»

Torbjørn kommer inn i stua og spør: «Koser dere dere?»

Karin: «Ja, kom og sett deg her hos oss!»

Nita: «I morgen har jeg fødselsdag! Vil dere komme og spise kake hos meg?»

Karin: «Ja takk, det vil vi gjerne. Men da må du klippe deg først, Torbjørn.»

Torbjørn: «Ja, jeg har ikke klippet meg på flere måneder. Hvor klipper barna seg? Jeg kan jo klippe meg hos samme frisør. Hva ønsker du deg i gave da, Nita?»

Nita: «Jeg vet ikke. Men jeg ønsker meg en fin fest, og jeg håper at dere gleder dere til å spise kake. Tror dere at Ole Kristian vil komme?»

Karin ler: «Det kan jeg ikke tenke meg.»

b) Sett inn riktig verb i lukene. Husk at du må bruke pronomenet i riktig form også.

1. Nita kommer med taxi til Iduns gate. Hun gleder seg til å se leiligheten.
2. Karin snakker veldig fort. Nita må konsentrere seg for å forstå hva hun sier.
3. Barna bråker når de løper i trappa. Ole Kristian irriterer seg over dette.
4. Nita går inn i feil leilighet først. Hun må unnskyld seg til Ole Kristian.
5. Ole Kristian er trøtt. Han vil legge seg på sofaen og sove litt.
6. Nita er på besøk hos Karin. «Vil du ikke sette deg i sofaen?», spør Karin.
7. Ekspeditøren i butikken er veldig frekk. Han må skjerpe seg.
8. «Vi vet ikke når vi skal reise på ferie. Vi må snart bestemme oss», sier Karin.
9. «Liker dere dere i Iduns gate?», spør Nita.
10. «Ja, vi koser oss her», svarer Karin.
11. «Hva ønsker du deg i gave til fødselsdagen din, Nita?», spør Torbjørn.
12. «Jeg vil kjøre meg ei seng på Fretex», sier Nita.
13. Når Nita er kald, drikker hun en varm kopp te for å varme seg.

14. «Dere må vaske dere før dere går på skolen», sier Karin.
15. Torbjørn har veldig langt hår. Han må klippe seg.
16. «Festen begynner om 15 minutter. Nå må vi skynde oss», sier Torbjørn.
17. Torbjørn trenger lang tid på badet om morgenen. Han må barbere seg.
18. Ole K. kommer og klager på bråk igjen. Han irriterer seg for mye, synes Torbjørn.
19. «Vi skal på fest i morgen. Da skal vi sminke oss og pynte oss med fine klær.»
20. Samir blir forelsket så snart Nita viser seg i redaksjonen.
21. Redaktøren blir sint for bildene av Nita. Nita skammer seg.
22. Først er redaktøren sint. Så ringer kona hans. Da roer han seg litt.
23. Reidar liker å jobbe med data. Han kan tenke seg mer nettvavis.

4. Ord og uttrykk

a) Parøvelse. Les gjennom uttrykkene ... (flere løsninger er mulige)

1. Karin misliker at Elise har sminket seg. Hun synes mora bruker altfor mye lepestift.
2. Elise derimot føler seg vel i penskjørtet og med litt sminke i ansiktet.
3. Elise og Ole Kristian trives i hverandres selskap i den varme sommersola.
4. De koser seg med en kopp te og ferske bakervarer.
5. Ole Kristian liker godt å vise Elise at han er flink til å reparere sykler.
6. Karin har som alltid dårlig tid og må skynde seg på jobben.
7. Hun trives ikke særlig godt sammen med Ole Kristian heller. Nita har fortalt så mye om hvor sur og gretten han er.
8. «Nei, nå har vi det hyggelig,» sukker Elise. «Er det egentlig mulig å ha det bedre?» smiler hun til Ole Kristian.
9. Han svarer at det er godt å være pensjonist når sola skinner, og når man har god tid til å nyte det flotte været.

5. Flere ord og uttrykk

a) Bruk dialogen i episoden. Bytt ut de ordene ...

– Ole Kristian <i>fikser</i> sykkelen til Elise.	<u>reparerer</u>
1. Snart er sykkelen <i>i like god stand som før</i> .	<u>så god som ny</u>
2. Elise trodde hun måtte <i>kvitte seg med</i> den gamle sykkelen.	<u>kaste</u>
3. Ole Kristian sier at gamle ting også kan <i>være nyttige</i> .	<u>brukes / være fine</u>
4. Han går og henter <i>en liten skrue</i> .	<u>en mutter</u>
5. Karin trodde at Elise skulle <i>levere sykkelen på et sykkelverksted</i> .	<u>sende sykkelen til reparasjon</u>
6. Karin lurte på hvorfor Elise har <i>både lepestift og pene klær på seg</i> .	<u>pyntet seg</u>
7. Hun har på seg <i>det fineste skjørtet</i> sitt.	<u>penskjørtet</u>
8. Karin sier at Elise <i>har mer lepestift på seg enn vanlig</i> .	<u>aldri har brukt så mye lepestift</u>

9. Elise lurur på om *det er noe problem*. det er så farlig
10. Ole Kristian spør om *Elise har lyst til å drikke te sammen med ham*. han og Elise skal ta en kopp te

6. Det er forskjell på folk

Parøvelse. Fyll ut med motsatt ord. Se på eksemplet.

1. mye	<u>lite</u>
2. alt	<u>ingenting</u>
3. alle	<u>ingen</u>
4. alltid	<u>aldri</u>
5. begge to	(ikke) <u>noen</u> (av) <u>dem</u>
6. få	<u>mange</u>
7. begge deler	<u>ingen av delene</u> / <u>ikke noe</u> / <u>ingenting</u>
8. mye	<u>lite</u>
9. liten	<u>stor</u>
10. bittelite	<u>kjempestort</u>
11. små	<u>store</u>
12. høy	<u>lav</u>
13. dårlig	<u>god</u>
14. uheldig	<u>heldig</u>
15. mange	<u>få</u>
16. flere	<u>færre</u>
17. begge deler	<u>ingen av delene</u> / <u>ikke noe</u> / <u>ingenting</u>
18. alltid	<u>aldri</u>
19. lang	<u>kort</u>
20. mye	<u>lite</u>
21. ofte	<u>sjelden</u>
22. mange	<u>få</u>
23. ingen	<u>mange</u>

7. Som-setninger

Skriv om setningene til *som*-setninger

1. Nita, Reidar og Samir er på en kafé. Den heter Elevine.
Nita, Reidar og Samir er på en kafé som heter Elevine.
2. De prøver ei dobbeltseng. Den skal de ikke kjøpe.
De prøver ei dobbeltseng som de ikke skal kjøpe.
3. Nita har kjøpt en brun skinnstol. Karin liker ikke stolen.
Nita har kjøpt en brun skinnstol som Karin ikke liker.
4. De spiser kjøttkaker. Det er typisk norsk mat.
De spiser kjøttkaker som er typisk norsk mat.
5. Samir gir bort tyttebærsyltetøyet. Det liker han ikke.
Samir gir bort tyttebærsyltetøyet som han ikke liker.
6. Nita kjøper et garderobeskap. Det er på salg.
Nita kjøper et garderobeskap som er på salg.
7. Ved Frognerbadet står et stort og vakkert tre. Samir tok bilde av treet.
Ved Frognerbadet står et stort og vakkert tre som Samir tok bilde av.

8. Nita har ei eldre søster. Hun er veldig glad i søstera si.
Nita har ei eldre søster som hun er veldig glad i.
9. Rashad er en venn av familien til Nita. Hun møtte ham i parken.
Rashad, som hun møtte i parken, er en venn av familien til Nita.
10. Karin og Torbjørn har to barn. Elise kjøper dyre gaver til barna.
Karin og Torbjørn har to barn som Elise kjøper dyre gaver til.
11. Etter dugnaden skal de spise vafler. Karin har laget dem.
Etter dugnaden skal de spise vafler som Karin har laget.
12. Samir har ei kusine. Nita har ikke møtt henne.
Samir har ei kusine som Nita ikke har møtt.
13. Synnøve har en fin sykkel. Nita får låne den.
Synnøve har en fin sykkel som Nita får låne.
14. Karin har en sønn. Stian sparker alltid fotball.
Karin har en sønn (som heter Stian) som alltid sparker fotball.
15. Ole Kristian har en 2-roms leilighet. Den er ganske stor.
Ole Kristian har en 2-roms leilighet som er ganske stor.
16. Elise har en gammel sykkel. Ole Kristian hjelper henne å reparere sykkelen.
Elise har en gammel sykkel som Ole Kristian hjelper henne å reparere.
17. Ole Kristian fikk tilbake lommeboka si. Han hadde glemt den i butikken.
Ole Kristian fikk tilbake lommeboka si som han hadde glemt i butikken.
18. I butikken var det en ekspeditør. Hun var ikke særlig hyggelig.
I butikken var det en ekspeditør som ikke var særlig hyggelig.

8. Tekst

Gruppeøvelse. Lag en sammenhengende tekst av setningene.

a)

Elise hadde tenkt å sende sykkelen sin til reparasjon, men så traff hun Ole Kristian på senteret, og han sa at han kunne gjøre det. For han liker å reparere gamle ting. Bare fordi tingene er gamle, betyr ikke det at de ikke kan brukes, sier han. Og når han sier det, tenker han ikke bare på sykkelen. Men kanskje han tenker like mye på Elise.

b)

Etter at han er ferdig med sykkelen, går han inn for å hente noe. Og mens han er inne, kommer Karin. Hun blir overrasket over at moren har pyntet seg. Du har penskjørtet på, sier hun, og dessuten har du ny leppestift. Elise blir litt irritert over Karin, men så roper Ole Kristian oppe fra vinduet. Hun ser opp og smiler. Så reiser hun seg, og går inn. For hun vil gjerne drikke kaffe inne hos ham.

Ole Kristian og Elise drikker te sammen

side 87

4. Mer om så

a) Parøvelser. Lag spørsmål i positiv form. Se på eksemplet.

Han er flinkere enn meg.

Er han så flink?

Leiligheten din er større enn min.

Er den så stor?

Jeg har mindre plass enn deg.	Har du <u>så liten plass?</u>
Badet mitt er mindre enn ditt.	<u>Er det så lite?</u>
Rommene dine er større enn mine.	<u>Er de så store?</u>
Husleia mi er høyere enn di.	<u>Er den så høy?</u>
Jeg er heldigere enn deg.	<u>Er du så heldig?</u>
Du har flere bilder enn meg.	<u>Har du så mange?</u>
Du har penere malerier enn meg.	<u>Er de så pene?</u>
Han er eldre enn meg.	<u>Er han så gammel?</u>
Hun er yngre enn meg.	<u>Er hun så ung?</u>

b) Parøvelse. Gi komplimenter. Se på eksemplet.

Nita synes at Samir snakker godt norsk.	<u>Så flink du er i norsk!</u>
Ole Kristian synes at Elise er fin på håret.	<u>Så fin du er på håret!</u>
Elise synes at Ole Kristian er flink til ...	<u>Så flink du er til ...!</u>
Samir synes at øynene til Nita er så pene.	<u>Så pene øyne du har!</u>
Reidar synes at maten på kafeen smaker ...	<u>Så godt det smaker!</u>
Karin synes at Elise maler vakre bilder.	<u>Så vakre bilder du maler!</u>
Kristine synes at venninnen har fått stilige ...	<u>Så stilige ... du har fått!</u>
Gunnar synes at Samir tar flotte ...	<u>Så flotte ... du tar!</u>
Elise synes at Ole Kristian lager god te.	<u>Så god te du lager!</u>
Nita synes at Reidar er flink til å montere ...	<u>Så flink du er til å montere!</u>
Samir synes at Nita er den peneste jenta ...	<u>Så pen du er!</u>

c) Parøvelse. Hvilken funksjon har *så* i disse setningene? Se på eksemplet.

- Samir lå på sofaen og *så* på TV.
Verb
- 1. Karin er *så* redd for at barna skal falle ned trappa.
Adverb (grad)
- 2. I butikken spør Nita først hvor melka er, *så* spør hun hvor teen er.
Adverb (tid)
- 3. Det er *så* mange farger å velge mellom i fargehandelen.
Adverb (grad)
- 4. «*Så* fint at du jobber her!» sier Nita til Karin.
Uttrykk for følelser
- 5. Først trenger Nita praksis, og *så* vil hun studere videre.
Adverb (tid)
- 6. Gunnar ble sint da han *så* alle bildene av Nita.
Verb
- 7. «*Så, så*, det går bra,» trøster Reidar Nita.
Del av fast uttrykk
- 8. Samir har noe personlig å si til Nita, *så* han vil snakke med henne på tomannshånd.
Konjunksjon
- 9. Karin og Stian trekker en kølapp på legevakta. *Så* kan de fylle ut et skjema *så* lenge.
Adverb (tid) – Del av fast uttrykk
- 10. «*Så* er det deg, Kristine,» sier tannlegen til Kristine.
Adverb (tid)

11. Gunnar synes Karin har med seg *så* fine blomster.
Uttrykk for følelser
12. Samir ble forelsket i Nita første gang han *så* henne.
Verb
13. Ole Kristian sto lenge og ropte etter Frikk, men *så* tenkte han at han måtte begynne å lete etter ham.
Adverb (tid)
14. Han var sikker på at han *så* halen til Frikk bak en busk.
Verb
15. Ole Kristian ser ikke barnebarna sine *så* ofte.
Adverb (grad)
16. Ole Kristian falt på gulvet, og *så* kom han seg ikke opp igjen.
Adverb (tid)
17. «Og si meg *så*, hva vil du mer(e). – GRATULERE!»
Adverb (tid)
18. Sykkelkjedet på Elises sykkel hopper av hele tiden, og *så* er det noe galt med giret.
Adverb (tid)
19. Gunnar skal ta på seg treningsdressen *så* fort han er på beina igjen.
Del av fast uttrykk
20. «Kom, *så* betaler vi,» sier Nita på Skeidar.
Subjunksjon
21. Samir har fast inntekt, *så* han kan få et banklån.
Konjunksjon
22. Samir *så* *så* glad ut etter bilkjøpet.
Verb – Uttrykk for følelser
23. Han var *så* glad, *så* han fikk ikke sove.
Uttrykk for følelser – Konjunksjon

6. Bolig

b) Lag spørsmål til teksten over. (eksempler på mulige spørsmål)

1. Hvorfor flyttet broren til Manik ut av leiligheten da han giftet seg?
– Fordi det ble altfor trangt.
2. Hvor mye betaler Manik til banken hver måned?
– Ca. 4000 kroner.
3. Er husleien høy?
– Ja, litt. Den er på 8500 kroner.
4. Er strøm inkludert i husleien?
– Nei, det er ikke inkludert.
5. Må det gjøres mye med leiligheten?
– Nei, den er i ganske god stand.
6. Hvorfor bruker ikke Manik heisen?
– Fordi han vil holde seg i form.
7. Hvor stor er leiligheten til Vinod?
– Den er på bare ett rom.
8. Bor han alene?
– Nei, sammen med mora.

9. Står det noe i rommet?
– Ja, det står ei kiste innerst i rommet.
10. Hva gjør de når de skal sove?
– Da ruller de bare ut tepper og sengetøy.
11. Hvor bredt er rommet?
– Cirka tre meter.
12. Hvor får de badet og vasket klær?
– Det gjør de i elva.

7. Presentering

Gruppeøvelse. Skriv om til setninger med presentering på to forskjellige måter.

Både dusj og badekar er på badet.
Det er både dusj og badekar på badet.
På badet er det både dusj og badekar.

En sofa er ved den ene veggen.
Det er en sofa ved den ene veggen.
Ved den ene veggen er det en sofa.

Et salongbord står foran sofaen.
Det står et salongbord foran sofaen.
Foran sofaen står det et salongbord.

En veggseksjon er ved den andre veggen.
Det er en veggseksjon ved den andre veggen.
Ved den andre veggen er det en veggseksjon.

Et TV-bord står ved siden av den.
Det står et TV-bord ved siden av den.
Ved siden av den står det et TV-bord.

Ei køyeseng er på soverommet.
Det er ei køyeseng på soverommet.
På soverommet er det ei køyeseng.

En heis er ute i trappeoppgangen.
Det er en heis ute i trappeoppgangen.
Ute i trappeoppgangen er det en heis.

Tepper ligger ved den ene veggen.
Det ligger tepper ved den ene veggen.
Ved den ene veggen ligger det tepper.

Et tempel er på en annen vegg.
Det er et tempel på en annen vegg.
På en annen vegg er det et tempel.

En del kjøkkenutstyr står ved siden av døra
Det står en del kjøkkenutstyr ved siden av døra.
Ved siden av døra står det en del kjøkkenutstyr.

Ei kiste står innerst i rommet.
Det står ei kiste innerst i rommet.
Innerst i rommet står det ei kiste.

8. Mål og vekt

Muntlig parøvelse.

A:

Hvor mange cm er det i en meter?
Hvor mange cm er det i en dm?
Hvor mange mm er det i en cm?
Hvor mange dm er det i en meter?
Hvor mange m er det i en km?
Hvor mange km er det i en mil?
Hvor mange dl er det i en liter?
Hvor mange dl er det i en melkekartong?
Hvor mange g er det i en kg?
Hvor mange hg er det i en kg?
Hvor mange g er det i en hg?
Hvor mange g er det i ei pakke margarin?

B:

Det er 100 cm i en meter.
Det er 10 cm i en dm.
Det er 10 mm i en cm.
Det er 10 dm i en meter.
Det er 1000 m i en km.
Det er 10 km i en mil.
Det er 10 dl i en liter.
Det er 10 dl i en melkekartong.
Det er 1000 g i en kg.
Det er 10 hg i en kg.
Det er 100 g i en hg.
Det er 250 g i ei pakke margarin.

11. Gradbøyning av adjektivet

Muntlig parøvelse

A:

... kaldt
... fint
... stygg
... frekk
... hyggelig
... snill
... pen
... flink
... syk
... høy

B:

... kaldere
... finere
... styggere
... frekkere
... hyggeligere
... snillere
... penere
... flinkere
... sykere
... høyere

... gammel
... ung
... liten
... langt
... godt
... tung
... stort
... ille

... eldre
... yngre
... mindre
... lengre
... bedre
... tyngre
... større
... verre

Er India mindre enn Norge?
Er Elises leilighet større enn Ole Kristians?
Er det kortere til Kina enn til India?
Er Kristine eldre enn Stian?
Er kofferten lettere enn veska?
Er været dårligere?

Nei, det er større.
Nei, den er mindre.
Nei, det er lengre.
Nei, hun er yngre.
Nei, den er tyngre.
Nei, det er bedre.

(ung)	Hvem er <u>yn</u> gst, Kristine eller Stian? Kristine er <u>yn</u> gst.
(gammel)	Hvem er <u>eld</u> st, Kristine eller Stian? Stian er <u>eld</u> st.
(god)	Hva er <u>best</u> , ris eller poteter? Ris er <u>best</u> .
(liten)	Hvilken by er <u>min</u> st, Narvik eller Bergen? Narvik er <u>min</u> st.
(stor)	Hvilken by er <u>stør</u> st, London eller Paris? London er <u>stør</u> st.

12. Sammenlikning med komparativ og superlativ

Gruppearbeid. Fyll inn det som passer.

Hvem er eldst av Ola og Erik?

– Ola er eldst. Han er ett år eldre enn Erik.

Hvem er yngst av Ingrid og Ola?

– Ola er yngst. Han er 3 år yngre enn Ingrid.

Hvem er lengst?

– Ingrid er lengst. Hun er 135 cm. Hun er lengre enn Ola, for han er bare 110 cm.

Hvem er minst?

– Erik er minst. Han er mindre enn både Ingrid og Ola. Ola er også mindre enn Ingrid.

Ola er eldre enn Erik. Ingrid er eldst.

Ingrid er mørkere enn Erik. Ola er mørkest.

Ingrid er blidere enn Erik. Ola er blidest.

Ola er sterkere enn Erik. Ingrid er sterkest.

Ola har større genser enn Ingrid. Erik har størst.

Erik har lengre hår enn Ola. Ingrid har størst.

Hvilken by er verdens største by?

(Tokyo, 30 mill. innbyggere)

Hvilken elv er verdens lengste (elv)?

(Nilen, 6695 km)

Hvilken fjelltopp er verdens høyeste?

(Mount Everest, 8848 m)

Hvilken fjord er verdens dypeste?

(Sognefjorden, 1300 m dyp)

Hvilket menneske er verdens eldste?

(Japaneren Yukichi Chuganji, 114 år)

Hvilket land er verdens minste?

(Vatikanstaten i Roma)

Hvilket menneske er verdens peneste?

(Miss World?)

13. Parverb

Sett inn riktig form av verbene.

hengte eller hang?

1. Ole Kristian hengte noen nye bilder på veggen i går.

2. Han syntes bildene hang litt rotete og byttet plass.

3. Bildene av barnebarna hengte han over peisen.

brente eller brant?

1. I forrige uke brente Nita alle brevene Samir har skrevet til henne.

2. Brevene brant raskt opp, så da Nita angret på alt sammen, var det for seint.

3. Plutselig kjente hun ei rar lukt. Hun hadde glemt pizzaen i ovnen, og nå brant det nesten i stekeovnen!

3. Tidsuttrykk

Parøvelse. Sett inn *i et år, om et år, for et år siden, på et år* i setningene under.

1. Synnøve har vært vaktmester i Iduns gate i et år.
2. Hun flyttet til Oslo for et år siden.
3. Før hun flyttet til Oslo, bodde hun i Bergen i et år.
4. Hun trivdes ikke så godt i Bergen, og begynte å lete etter jobber andre steder i landet. Hun skrev 40 søknader på et år.
5. For et år siden fikk hun altså tilbud om jobb i Oslo, og hun takket ja med én gang.
6. Selv om jobben som vaktmester er grei, håper hun å komme inn på medisinstudiet på universitetet om et år. Hun leser så mye som mulig, men det er ikke lett å få tid når hun har full jobb i tillegg.
7. Hvis hun ikke kommer inn på universitetet, tenker hun å søke om permisjon fra jobben og kanskje reise rundt i verden i et år.
8. Hun har snakket med ei venninne om reiseplanene. Venninna hennes var borte i seks måneder og reiste jorda rundt for et år siden. Hun synes reisen var en fantastisk opplevelse.
9. Men dette er drømmer. Hverdagen til Synnøve er full av tagging og sure beboere som er irriterte fordi husleien har gått opp to ganger på et år.
10. Synnøve er også irritert på all taggingen. Hun har bodd i byen i et år og synes det blir mer og mer tagging for hver uke.

4. Stige, synke, øke, avta, dempe

Parøvelse. Fyll inn riktig verb i kolonnen til høyre. Se på eksemplet.

Elise må betale mer og mer i husleie.	Husleia <u>stiger</u> .
1. Så kaldt det er ute! Det er kaldere i dag enn i går.	Temperaturen <u>synker</u> .
2. Du må kjøre fortere!	<u>Øk</u> farten!
3. Nita skammer seg så fryktelig i parken når hun og Samir blir oppdaget.	Nita har lyst til å <u>synke</u> i jorda.
4. Nå blåser det fryktelig.	Vinden <u>øker</u> stadig.
5. Flyet går oppover og oppover.	Flyet <u>stiger</u> .
6. Sola går ned i vest.	Sola <u>synker</u> i vest.
7. Gunnar har feber. For en time siden målte sykepleieren 39 grader. Nå har han 39,5.	Feberen <u>stiger</u> .
8. Endelig har barna sluttet å rope så høyt.	Bråket deres har <u>avtatt</u> .
9. Ballongen gikk til vær.	Ballongen <u>steg</u> opp.
10. Gunnar har mindre og mindre smerter i brystet.	Smertene <u>avtar</u> .
11. Det blir stadig dyrere å kjøpe mat på RIMI.	Prisene <u>stiger</u> .
12. Nå er oljeprisen lavere enn før.	Oljeprisen <u>synker</u> .
13. Samirs telefonregninger blir høyere og høyere.	Telefonutgiftene hans <u>øker</u> .
14. Skipet gikk under i den fæle stormen.	Skipet <u>sank</u> .
15. Ikke spill så høy musikk!	<u>Demp</u> lyden!
16. Ikke vær så sint på meg! Ikke skrik til meg!	<u>Demp</u> deg!

7. Adjektiv – motsetninger

Parøvelse. Sett inn adjektiv i samme form som til venstre, men med motsatt betydning. Se på eksemplet.

A	B
den peneste jakka	den <i>styggeste</i> jakka
den minste bilen	<u>den største bilen</u>
de rikeste familiene	<u>de fattigste familiene</u>
det beste resultatet	<u>det dårligste resultatet</u>
den nyeste stua	<u>den eldste stua</u>
den modigste gutten	<u>den feigeste gutten</u>
de lengste buksene	<u>de korteste buksene</u>
den varmeste dagen	<u>den kaldeste dagen</u>
den tyngste ballen	<u>den letteste ballen</u>
de vanskeligste oppgavene	<u>de letteste / enkleste oppgavene</u>
den beste kaffen	<u>den verste / dårligste kaffen</u>
den kjedeligste filmen	<u>den morsomste / mest spennende filmen</u>
de gladeste studentene	<u>de tristeste guttene</u>
det største hotellet	<u>det minste hotellet</u>
det vanligste spørsmålet	<u>det sjeldneste / uvanligste spørsmålet</u>
den billigste leiligheten	<u>den dyreste leiligheten</u>
den dårligste boka	<u>den beste boka</u>
de tykkeste avisene	<u>de tynneste avisene</u>
den yngste eleven	<u>den eldste eleven</u>

8. Mer gradbøyning av adjektivet

a) Muntlig parøvelse. Følg eksemplet.

A:	B:
Vi bor i ei fin gate	Vi bor i <i>den fineste gata</i> .
Hun er ei pen jente.	<u>Hun er den peneste jenta.</u>
Han har en lett jobb.	<u>Han har den letteste jobben.</u>
De så en morsom film.	<u>De så den morsomste filmen.</u>
De bor i en liten by.	<u>De bor i den minste byen.</u>
Han har en stor bil.	<u>Han har den største bilen.</u>
Hun leser ei god bok.	<u>Hun leser den beste boka.</u>
De har en lang skolevei.	<u>De har den lengste skoleveien.</u>
Denne boka er fin.	Denne boka er <i>finere enn den andre</i> .
Dette huset er stort.	<u>Dette huset er større enn det andre.</u>
Denne blomsten er stor.	<u>Denne blomsten er større enn den andre.</u>
Denne bilen er liten.	<u>Denne bilen er mindre enn den andre.</u>
Disse rommene er små.	<u>Disse rommene er mindre enn de andre.</u>
Denne maten er god.	<u>Denne maten er bedre enn den andre.</u>
Dette brødet er godt.	<u>Dette brødet er bedre enn det andre.</u>
Disse kakene er gode.	<u>Disse kakene er bedre enn de andre.</u>
Denne oppgaven er lett.	<u>Denne oppgaven er lettere enn den andre.</u>

Dette huset er stort.	Ja, det er <u>det største huset i byen.</u>
Denne restauranten er god.	<u>Ja, det er den beste restauranten i byen.</u>
Disse husene er små.	<u>Ja, det er de minste husene i byen.</u>
Dette huset er lite.	<u>Ja, det er det minste huset i byen.</u>
Denne parken er fin.	<u>Ja, det er den fineste parken i byen.</u>
Disse pølsene er gode.	<u>Ja, det er de beste pølsene i byen.</u>
Denne skolen er stor.	<u>Ja, det er den største skolen i byen.</u>

b) Parøvelse. Sett inn superlativ i bestemt form.

(morsom)	Det er <u>den morsomste</u> vitsen jeg har hørt.
(pen)	Hun er <u>den peneste</u> jenta han har møtt.
(kjedelig)	Det er <u>det kjedeligste</u> bladet jeg har lest.
(stygg)	Det er <u>den styggeste</u> dokka Elise har sett.
(ille)	Det er <u>den verste</u> lukten jeg har kjent.
(god)	Det er <u>den beste</u> desserten jeg har smakt.
(dum)	Det er <u>det dummeste</u> programmet jeg har sett.
(gammel)	Det er <u>det eldste</u> huset i byen.
(liten)	Det er <u>de minste</u> leilighetene i byen.
(snill)	Det er <u>de snilleste</u> menneskene i nabolaget.

c) Se på beskrivelsen av leilighetene i ..., og sett inn passende form av adjektivet.

Hvilken leilighet er størst, den på Haslum eller den på Hosle? Den på Hosle er mye større enn den på Haslum. Men den på Holmlia er faktisk enda større. Hvor tror du det er best å bo, på Hosle eller på Holmlia? Og hva med Majorstua? Men leiligheten der er minst av alle. Hvilken leilighet er minst av den på Jar og den på Tonsenhagen? Leiligheten på Tonsenhagen er den minste av de to. Og den er den billigste også. Hvor tror du det er fint å bo? Tror du det er finere på Jar enn på Tonsenhagen? Hvilken leilighet tror du er den fineste av alle?

9. Sammenlikning med som

Gruppearbeid. Lag setninger med sammenlikning som i eksemplet.

Adjektiv:

Jeg er like flink som deg.	<i>Vi er like flinke.</i>
<u>Du er like gammel som han.</u>	<u>Dere er like gamle.</u>
<u>Samir blir like sjenert som Nita.</u>	<u>De blir like sjenerte.</u>
<u>Kjøkkenet er like skittent som stua.</u>	<u>(Kjøkkenet og stua) / De er like skitne.</u>
<u>Karin er like sliten som Reidar.</u>	<u>De er like slitne.</u>

Adverb:

<u>Hun snakker like godt norsk som en nordmann.</u>	<u>De snakker like godt norsk.</u>
<u>Hun jobber like mye som meg.</u>	<u>Vi jobber like mye.</u>

Adjektiv:

Erik er ikke så høy som Ola.	<u>Ola er høyere.</u>
<u>Ola er ikke så gammel som Ingrid.</u>	<u>Ingrid er eldre.</u>

Paris er ikke så stor som London.
Slottet i Oslo er ikke så vakkert som Taj Mahal.

London er større.
Taj Mahal er vakrere.

10. i eller på

Sett inn *i* eller *på*.

Nita bor i Iduns gate. Manik bor på Kalbakken. Kalbakken ligger i Oslo. Broren hans bor på Stovner. Han bor i Tante Ulrikkes vei. Munchmuseet ligger på Tøyen. Slottet ligger i sentrum. Konserthuset ligger i Vika. Bøkene står i bokhylla. Bøkene ligger på bordet. Jeg pleier å drikke kaffe i kantina. Rektor er på kontoret. Nå sitter vi i klasserommet. Om morgenen møtes vi i korridoren. Stian og Kristine løper i trappa. Nita har ikke noe bord på kjøkkenet. Men hun har to bord i stua. Om morgenen pusser hun tennene på badet. Om natta sover hun i senga. Jeg har et telt i boden i kjelleren. Jeg sover iblant i telt. India ligger i Asia. Oslo ligger i Norge. Bergen ligger på Vestlandet. Men Tromsø ligger i Nord-Norge. I 1994 var det OL på Lillehammer. Søstera mi bor i Stavanger. Paris ligger i Frankrike. Colombo er hovedstaden på / i Sri Lanka. Nita jobber i ei avis.

Hun jobber på et sykehus.
Han jobber i en restaurant.
Han jobber på et skip.
Hun jobber i en klesforretning.
Han jobber på gården sin.
Hun jobber på et bibliotek.

11. Men i all verden! = Men i alle dager!

a) Parøvelse. Bruk uttrykkene i boksen. Finn uttrykk som betyr omtrent det samme som de uthevede uttrykkene i setningene. Se på eksemplet.

– Men <i>i all verden!</i>	<i>i alle dager</i>
1. Jeg har jobbet med dette <i>fra i morges til nå</i> .	<u>i hele dag</u>
2. Jeg forstår ikke hvordan ungdom <i>nå for tida</i> tenker.	<u>nå til dags</u>
3. <i>Før i tida</i> fantes ikke tagging.	<u>I gamle dager</u>
4. Nå er tagging helt <i>vanlig</i> .	<u>dagligdags</u>
5. Jeg håper <i>vi får tak i dem som har gjort dette</i> .	sannheten <u>kommer for en dag</u>
6. Jeg <i>bryr meg ikke om</i> hva foreldrene deres sier.	<u>gir en god dag i</u>
7. Legge på husleia! Det er det verste jeg har hørt på <i>lenge!</i>	<u>år og dag</u>
8. Jeg har ikke hørt noe så dumt <i>i hele mitt liv!</i>	<u>til dags dato</u>
9. Ole Kristian <i>likner veldig på</i> onkel Skrue.	er onkel Skrue <u>opp av dage</u>
10. Nå kommer han til å være irritert <i>resten av uka</i> (og i dag er det bare mandag!).	<u>i dagevis</u>

12. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

– *Men i all verden! sier Ole Kristian. Han er på vei ut for å lufte hunden når han ser at noen har tagget på veggen. Synnøve er opptatt med å vaske det bort. Det tar lang tid å få det bort. Hun har holdt på en halv time alt, sier hun. Men det er viktig at taggerne ser at de som bor der ikke bare lar det stå. Hun må prøve å få det bort. Synnøve er fryktelig irritert over det som har skjedd. – *Det verste er at de kanskje må legge på husleia, sier hun. Dette er tredje gangen på ett år.**

Tenk hvor mye dette koster. Jeg skulle gjerne ha slått dem i hodet med noe hardt. Ole Kristian er helt enig. – At de ikke kan finne på noe annet å gjøre i fritida enn å ødelegge for andre folk, sier han. Foreldrene burde riste dem. Men kanskje foreldrene ikke vet hva de holder på med.

Og nå som de hadde fått det så fint i Iduns gate. Ole Kristian var også veldig fornøyd denne morgenen, for han tenkte på Elise. Han reparerte jo sykkelen hennes her om dagen, og den ble nesten så god som ny. Elise tenkte hun måtte sende den til reparasjon, eller bare kaste den. Men så traff hun Ole Kristian på senteret, og han sa han kunne reparere den for henne.

Etterpå inviterte han henne på en kopp te i leiligheten sin. Elise likte leiligheten til Ole Kristian godt. Den har like mange rom som hennes egen leilighet, men rommene er litt større. Elise synes hun har altfor liten plass, for hun har så mange bilder. Men hun har ikke så høy husleie som Ole Kristian. Hun betaler bare 4000 kroner i måneden, så der er hun heldig. Ole Kristians husleie er fem hundre kroner mer. Det er ikke så verst det heller. Men nå må de altså kanskje legge på husleia bare på grunn av disse taggerne.

Kapittel: Ferie og fritid

Billån / Samir kjøper bil

side 114

4. Preposisjoner

Gruppearbeid. Sett inn rett preposisjon.

Samir er ikke fast ansatt i Byavisen. Han jobber som frilans, men han har en skriftlig arbeidsavtale. Nå er han i banken for å søke om lån til bil. Han går til Gjensidige Nor Sparebank, for han er kunde i den banken.

Kunderådgiveren spør om det er OK at han går inn og sjekker kontoen til Samir. Han må vurdere om alt ser greit ut. Han ser at alt er i orden. Men først spør han om Samir har planer om å forlate landet. Banken kan ikke gi lån til noen som kanskje forsvinner ut av landet.

Samir får innvilget et lån på opptil 120 000 kroner, med pant i bilen, og til en rente på 9 %. Banken vil ha pant i bilen for å være sikker på at kunden betaler det han skylder. Lånet vil strekke seg over en periode på fem år. Avdragene vil være på 2 500 kroner i måneden.

Kunderådgiveren og Samir tar hverandre i handa, og Samir får med seg en utskrift av papirene. Han skal få lånet så snart han kommer innom med en kopi av arbeidsavtalen i Byavisen.

5. Stedsadverb

Parøvelse. Sett inn riktig form av adverbene.

Samir er hjemme og tenker på om han skal ta en tur i banken.

Han har tenkt fram og tilbake, men nå har han bestemt seg for å søke om et billån. Det regner ute, så det frister ikke med en tur ut.

«Jeg kan jo ringe dit og snakke med dem,» tenker han.

Men først må han stikke bort til Reidar og få noen gode råd av ham.

Samir finner fram regntøyet og gummistøvlene og går ut likevel.

Ute blåser og regner det helt forferdelig, og det er ingen andre ute på veien.

«Heldigvis er det ikke så langt dit jeg skal,» mumler Samir til seg selv og setter opp farten.

Endelig er han der, og han ringer på døra.

Reidar åpner og sier: «Hei Samir, velkommen hit til meg, men nå må du skynde deg inn. Du kan jo ikke stå ute i dette forferdelige været.»

Han lukker opp døra og drar Samir inn i varmen.

Inne i stua får Samir et par tørre sokker og en kopp varm te.

«Det er noe jeg gjerne vil ta opp med deg,» sier han til Reidar.

«Du har peiling på bruktbiler, og jeg lurar på om du kan være med meg bort til bilforhandleren og se på noen biler?»

«Selvfølgelig,» sier Reidar. «Skal vi dra dit nå?» Han sier videre at han skal ut med sønnene sine seinere på dagen, men at han har tid nå.

Samir sier at han ikke har fått lån ennå, men at han kan ordne opp i det seinere. Det regner fortsatt, og Samir og Reidar løper bort til trikkeholdeplassen. Et øyeblikk seinere kommer trikken, og de hopper inn.

6. Verb

Parøvelse. Sett inn rett form av verbet i oppgaven. Bruk både fortid, nåtid og framtid.

Samir *skal kjøpe* bil, og han *skal lage* en avtale med saksbehandleren i den banken han *har* lønnskonto i. Nå *sitter* Samir i banken og *snakker* med saksbehandleren. De *prater* om jobben til Samir, og den bankansatte *spør* om Samir *er* fast ansatt i Byavisen og hvor lenge han *har jobbet* der.

Samir *forteller* at han *begynte* som fotograf i avisa for et par år siden, og at han *har* en fast avtale der som frilans. Han *sier* også at han *er* norsk statsborger og at han ikke *tenker å forlate* landet med det første.

Etter en stund *går* saksbehandleren ut for *å sjekke* Samirs bankkonto. Mens Samir *venter*, *blar* han i en brosjyre som *ligger* på bordet, og han *ser* at banken *kan tilby* mange forskjellige typer lån.

Saksbehandleren *kommer* tilbake etter at han *har undersøkt* Samirs konto, og han *opplyser* Samir om at alt *er* i orden, og at banken *ønsker å tilby* Samir et lån. Han *kan låne* opptil 120 000 kroner. Bankene *vil ta* pant i den bilen Samir *kjøper*. Det *synes* Samir *er* helt OK. Han *vil få* en rente på 9 %, og de månedlige avdragene *kommer* på 2500 kroner. «OK», *sier* Samir. Nå *mangler* banken bare en kopi av arbeidsavtalen, og så *er* pengene hans.

Han *føler* seg glad og lettet. Han *har drømt* om *å kjøpe* bil helt siden han *begynte å tjene* egne penger. Nå *går* drømmen endelig i oppfyllelse. Om fem år *vil* bilen *være* «helt» hans når han *har betalt* lånet tilbake til banken.

Samir *kan* nesten ikke *vente* med *å fortelle* nyheten til Reidar og Nita. I morgen *treffer* han Reidar på jobben, og da *skal* han *spørre* om Reidar *har tid til å bli* med for *å kikke* på bruktbiler. Samir *vet* at Reidar *har* peiling på bil. Han *har hatt* mange bruktbiler de siste årene og *kjøpte* den bilen han *har* nå for bare seks måneder siden. Og Nita! *Gjett* om hun *kommer* til *å bli* overrasket!

7. Preposisjoner og partikler vi bruker om penger og økonomi

Gruppearbeid. Sett inn rett preposisjon.

1. Samir kan låne penger i banken.
2. Han vil gjerne ta opp et lån i banken.
3. Gunnar skal garantere for lånet.
4. Nita setter inn penger i banken for hun vil spare litt.
5. Hun setter inn penger på kontoen sin.
6. Noen liker å ha pengene under madrassen i senga, men det er lurere å ha dem i banken.
7. Reidar tar ut penger i banken for å kjøpe en ny stol.
8. Han tar ut penger fra kontoen sin.
9. Samir trekker aldri over kontoen sin.
10. Han har alltid dekning på kontoen.
11. Hvor høy rente må Samir betale på lånet?
12. Hvor mye må han betale i renter?

13. Hvor høy rente får han på lønnskontoen?
14. Han må fylle ut et låneskjema i banken.
15. Han må betale avdrag på lånet hver måned.
16. Lånet må betales tilbake i månedlige avdrag.
17. Avdragene kan betales med avtalegiro eller i nettbanken.
18. Mange betaler innkjøpene sine med kredittkort.
19. Det er ganske dyrt å kjøpe på kreditt. Det er bedre å betale kontant.
20. Karin kan få låne penger av Nita til å kjøpe ny datamaskin.
21. Karin har brukt opp alle pengene sine.
22. Nita ba om forskudd på lønna.
23. Hva har hun egentlig i lønn?
24. Samir kommer til å bruke alle pengene sine på bil.
25. Kan jeg få låne 20 kroner av deg? Beklager, jeg har ikke penger på meg.
26. Reidar skal på ferie til Danmark. Han lurte på om han må veksle til euro eller danske kroner.
27. Hvilken kurs er det på euroen i dag?

13. Substantiv med eller uten *ubestemt artikkel*?

Parøvelse. ... I hvilke setninger må vi bruke ubestemt artikkel? Skriv inn riktig artikkel der hvor det er nødvendig, og sett kryss der vi kan sløyfe ubestemt artikkel. ...

- Samir ga Nita **ei** bok i julegave. Nita tar **x** trikk til jobben.
- 1. Elise og Ole Kristian liker **x** kunst.
- 2. Karin ønsker seg **x** ny datamaskin på jobben.
- 3. Gunnar måtte snakke med **en** lege om hjerteproblemene.
- 4. Han får ofte **x** høy feber også.
- 5. Stian spiller **x** fotball nesten hver kveld.
- 6. I år fikk han **en** flott, ny fotball av Torbjørn.
- 7. Kristine er mer interessert i å spille **x** piano.
- 8. Karin sier at det er nok med **ett** piano i oppgangen. Ole Kristian spiller også litt.
- 9. Kusinen til Samir ønsker seg **x** sertifikat. Hun har tatt mange kjøretimer allerede.
- 10. Hun har **en** dyktig kjørelærer.
- 11. En gang fikk hun **x** fartsbot da hun øvelseskjørte med broren.
- 12. Når hun har lappen, skal hun prøve å finne **en** jobb.
- 13. Om noen dager kan Samir kjøre **x** bil til jobben.
- 14. Han har kjøpt **x** bruktbil.
- 15. Karin er helt fortvilet over Torbjørn. Nå har han kjøpt enda **en** TV. Hun liker også å se på **x** TV om kvelden, men de trenger ikke to TV-er i familien

14. Adjektiv

Parøvelse. Sett inn riktig form av adjektivet.

Etter en kort trikketur i det dårlige været, er Samir og Reidar hos bruktbilforhandleren.

De går rundt og ser på flest ganske gamle, men også noen nyere biler.

Samir stopper ved en bil som koster 75 000 kroner og tenker at den er billig, men er den bra?

Ekspeditøren sier at dette er et meget godt tilbud på en bil i god stand.

«Den er så god som ny,» sier bilselgeren.
Reidar mener at bilen er altfor dyr til å ha kjørt så langt. De god / gammel må finne noen bedre biler enn denne gamle 97-modellen.
«Vi har noen fine her borte,» sier selgeren og går bort til noen rød/blå røde og blå biler i hjørnet av butikken.
«Denne er flott,» sier Reidar. «Den har ikke gått så langt, og du får med nesten nye vinterdekk.» «Og se på den lekre lakken!»
Selgeren forteller at bilen ble rustbehandlet i fjor, så dette er et trygt kjøp. Her vil ikke Samir få noen ubehagelige overraskelser.
Samir sjekker prisen. Bilen er ikke så dyr, og han bestemmer seg for å ta den. Endelig eier han en bil! Han blir helt rød i ansiktet av glede.
Selgeren spør om han trenger forsikring, men Samir kan ordne en billig forsikring gjennom sitt eget selskap.
Den fornøyde selgeren går for å hente en kontrakt, og Reidar ler litt av Samir som er en meget lykkelig og stolt bileier.
Samir tenker på det vakre smilet til Nita når hun får se bilen, og han gleder seg allerede til de fine kjøreturene de skal ta sammen når de har fri fra jobben. «Ikke glem at du får et stort banklån nå da,» sier Reidar. «Nå må du bare kjøpe billige varer.» Samir ser på ham med et stort smil og tenker på de nydelige øynene til Nita.

15. Tekst

Gruppeøvelse. Lag en sammenhengende tekst av setningene.

a)
Samir har lenge tenkt på å kjøpe bil. Men det er veldig dyrt. Derfor har han ventet til nå. Men nå har han fast avtale med Byavisen og fast inntekt, så han bestemmer seg for å gå i banken og søke om lån. I banken spør de om de kan gå inn på kontoen hans og sjekke den. De ser at alt er OK på kontoen, og tilbyr ham et lån på inntil 120 000 kroner. Han kan få det så snart han har vist kopi av arbeidsavtalen. Når Samir kommer med kopien dagen etter, får han lånet.

b)
Nå kan han gå og kjøpe bil. Men han har ikke erfaring med bilkjøp, og ikke vet han så mye om biler heller. Derfor blir Reidar med for å vurdere bilene. Han kan mye om biler. Han råder Samir til for det første å sjekke om den har kjørt langt, og for det andre om den er rustet. De finner en bil som både ble rustbehandlet i fjor, og som ikke har gått langt. I tillegg får han med nesten nye vinterdekk. Den tar Samir. Nå gleder han seg til å overraske Nita.

16. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Samir har tenkt å kjøpe bil, så nå er han i en bilforretning for å se på bruktbiler. Det er vanskelig å velge, så Reidar er med for å hjelpe ham. Han må vurdere prisen opp mot hvor gammel bilen er og hvor langt den har kjørt. Først ser de på en 97-modell som Samir liker godt. Selgeren sier at Samir skal få den for 75 000, og at det er et godt tilbud. Han sier at Samir ikke får et sånt tilbud andre steder.

Men Reidar mener at det er altfor dyrt for en så gammel bil. Den har dessuten kjørt for langt, mener han. De går og ser på noen andre.

Til slutt finner de en bil til en OK pris, og som ikke har gått for langt. Han får også med nesten nye vinterdekk. Samir bestemmer seg fort. Jeg tar den, sier han. Så skriver han under en kontrakt. Forsikring vil han ordne gjennom forsikringsselskapet sitt. Samir har penger nå, for han var i banken i går og søkte om billån. Før han fikk lånet, hadde han en samtale med en kundefrådgiver. Kundefrådgiveren stilte ham en del spørsmål:

– *Så du jobber som fotograf? Er du fast ansatt?*

– *Nei, jeg er frilans, men jeg har en fast avtale.*

– *Er du norsk statsborger? Har du noen planer om å forlate landet?*

Dessuten spurte kundefrådgiveren om det var greit at han gikk inn og sjekket kontoen til Samir. Da kunne han se at Samir har fast inntekt. Etterpå sa han at banken kunne tilby et billån på opptil 120 000 kroner, men med pant i bilen. Samir skulle få lånet så snart han kom innom med en kopi av arbeidsavtalen.

Med dette lånet vil Samir få en rente på 9 %, og månedlige avdrag på 2 500 kroner. Lånet vil strekke seg over en periode på fem år.

Samir gleder seg til å overraske Nita med ny bil.

Sommerferie og fotball / Sommerplaner

side 129

3. Sport og idrett

a) Parøvelse. Fyll inn riktig ord i skjemaet. Se på eksemplet.

Idrett	Person	Sted
fotball	en fotballspiller	en fotballbane
svømming	en svømmer	en svømmehall
tennis	en tennisspiller	en tennisbane
basketball	en basketballspiller	en basketballbane
skøyter	en skøyteløper	en skøytebane
golf	en golfspiller	en golfbane
håndball	en håndballspiller	en håndballbane
ski	en skiløper	en skiløype
skøyter	en skøyteløper	en skøytebane
cricket	en cricketspiller	en cricketbane
bordtennis	en bordtennisspiller	et bordtennisbord
turn	en turner	en turnhall
stuping	en stuper	et stupetårn / et stupebrett

c) Parøvelse. Sett inn entall og flertall, ubestemt og bestemt form.

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en idrettsutøver	<u>idrettsutøveren</u>	<u>idrettsutøvere</u>	<u>idrettsutøverne</u>
<u>en idrett</u>	idretten	<u>idretter</u>	<u>idrettene</u>
<u>en sport</u>	sporten		
<u>en idrettsmann</u>	<u>idrettsmannen</u>	idrettsmenn	<u>idrettsmennene</u>
<u>en spiller</u>	<u>spilleren</u>	<u>spillere</u>	spillerne
<u>en interesse</u>	interessen	<u>interesser</u>	<u>interessene</u>
<u>en / ei trening</u>	<u>treningen / treninga</u>	treninger	<u>treningene</u>
en trener	<u>treneren</u>	<u>trenerer</u>	<u>trenerne</u>
<u>en kamp</u>	<u>kampen</u>	<u>kamper</u>	kampene
<u>en konkurranse</u>	<u>konkurransen</u>	konkurranser	<u>konkurransene</u>

d) Parøvelse. Sett inn riktig verb i setningene under. Det kan være flere muligheter.

- Ole Kristian liker best å se på sport på TV.
- Stian liker bedre å drive med sport selv.
- Han spiller / trener fotball to ganger i uka.
- Reidar trener et guttelag som skal på cup i Danmark.
- De trener hele vinteren med cupen som mål.
- De gleder seg vanvittig til å reise.
- Kan jeg stille deg et spørsmål?
- Hva driver du med i fritiden?
- Hvilke hobbyer har du?
- Er du interessert i fotball?
- Til bursdagsselskapet har Nita dekket et fint bord med glass og tallerkener.
- Hun har pyntet bordet med lys og blomster.
- Ole Kristian holder en liten tale for henne.
- Alle sammen synger bursdagssangen og gratulerer henne med dagen.
- Hun får mange fine gaver.
- Ole Kristian gir henne ei bløtkake.
- Den er pyntet med krem og lys.
- Nita må blåse ut alle lysene og ønske seg noe.
- Hun kan ikke si / røpe ønsket sitt til de andre.
- Av Samir får hun blomster. De lukter deilig.
- Har du spist kjøttkaker med tyttebærsyltetøy noen gang?
- Tyttebær smaker surt.
- Samir spiser kjøttkaker på kafeen.
- Han kjøper ikke dessert fordi han vil spare penger.
- Han synes desserten til Nita ser veldig god ut.
- Nita spør om han vil smake litt på hennes dessert.

27. Nita, Reidar og Samir prioriterer pengene sine forskjellig.
28. Reidar venter til det er salg før han kjøper noe nytt.
29. Han vil ikke bo seg i hjel.
30. Reidar har lært seg kunsten å spare.

8. Preposisjoner

Sett inn riktig preposisjon.

1. Karin og Reidar snakker om ferie.
2. Guttene som Reidar trener gleder seg til fotballcupen i Danmark.
3. Karin forteller at hun var på fotballferie i fjor.
4. Karin likte seg ikke i / under den ferien.
5. I år skal Karin og familien på slottsferie til Skottland.
6. De synes det er morsomt å reise med fly til utlandet.
7. Karin har drømt om slottsferie i flere år.
8. Nita skal ikke ha ferie i år.
9. Hun skal jobbe hele sommeren sammen med Samir.
10. Hun vil spare ferien til neste sommer.
11. Reidar pleier å reise på besøk til familien i ferien.
12. Han drar ofte hjem til foreldrene i sommerferien.
13. Neste sommer skal han ha ferie i 5 uker.
14. Da skal han til Australia og bo hos noen venner der.
15. Han skal ta med seg noe typisk norsk i gave til dem.
16. Han håper å ta en tur til fjells sammen med vennene sine.
17. De har ei flott hytte på fjellet.
18. Hvor liker du å reise på ferie?
19. Hvor pleier du å være i ferien?
20. Liker du best å være i byen, ved havet eller på fjellet?
21. Hva liker du best å gjøre i ferien?

10. Liker, er glad i, elsker

Hvilket av uttrykkene *liker*, *er glad i* eller *elsker* synes dere passer å skrive inn i setningene under? ... (forslag)

1. Karin liker / er glad i / elsker sjokolade.
2. Liker Nita seg i Norge?
3. Nita og Samir liker / er glad i / elsker hverandre.
4. Gunnar og Reidar liker hverandre.
5. Karin og Torbjørn liker / er glad i Stian og Kristine.
6. Liker du kjøttkaker? / Er du glad i kjøttkaker?
7. Hvordan liker du den nye jobben din?
8. Elise liker / er glad i / elsker Ole Kristian.
9. Ole Kristian er glad i Frikk.
10. Ole Kristian liker / er glad i å gå tur med Frikk.
11. Pizza til middag! Hurra! Jeg elsker pizza!

11. Årsaksforhold

a) Gruppearbeid. Sett sammen setninger på to måter slik som i eksemplet. (eksempler)

Hunden har stukket av. Ole Kristian er fortvilet.

for Ole Kristian er fortvilet, for hunden har stukket av.

så Hunden har stukket av, så Ole Kristian er fortvilet.

Hun må være forsiktig med pengene. Hun skal ikke ha ferie.

for Hun skal ikke ha ferie, for hun må være forsiktig med pengene.

så Hun må være forsiktig med pengene, så hun skal ikke ha ferie.

Jeg skal i alle fall ha ferie. Det er viktig å være sammen med barna.

for Jeg skal i alle fall ha ferie, for det er viktig å være sammen med barna.

så Det er viktig å være sammen med barna, så jeg skal i alle fall ha ferie.

Han ble skuffet. Han har trent hele vinteren.

for Han ble skuffet, for han har trent hele vinteren.

så Han har trent hele vinteren, så han ble skuffet.

Rashid vil støtte henne. Nita er lettet.

for Nita er lettet, for Rashid vil støtte henne.

så Rashid vil støtte henne, så Nita er lettet.

b) Gruppearbeid. Skriv setningene på to måter slik som i eksemplet. (eksempler)

Hunden har stukket av. Ole Kristian er fortvilet.

fordi Ole Kristian er fortvilet, fordi hunden har stukket av.

derfor Hunden har stukket av. Derfor er Ole Kristian fortvilet.

Hun må være forsiktig med pengene. Hun skal ikke ha ferie.

fordi Hun skal ikke ha ferie, fordi hun må være forsiktig med pengene.

derfor Hun må være forsiktig med pengene. Derfor skal hun ikke ha ferie.

Jeg skal i alle fall ha ferie. Det er viktig å være sammen med barna.

fordi Jeg skal i alle fall ha ferie, fordi det er viktig å være sammen med barna.

derfor Det er viktig å være sammen med barna. Derfor skal jeg i alle fall ha ferie.

Han ble skuffet. Han har trent hele vinteren.

fordi Han ble skuffet, fordi han har trent hele vinteren.

derfor Han har trent hele vinteren. Derfor ble han skuffet.

Rashid vil støtte henne. Nita er lettet.

fordi Nita er lettet, fordi Rashid vil støtte henne.

derfor Rashid vil støtte henne. Derfor er Nita lettet.

12. Ordklasser

Parøvelse. Diskuter og fyll ut på riktig sted med verb eller substantiv i setningene under. Husk å bøye ordene.

å orke – et ork

Reidar orker ikke tanken på å jobbe i hele sommer. Han synes det er et ork å gå på jobben når sola skinner. Han orker ikke å sitte inne når det er fint vær.

å tenke – en tanke

Nita har ikke tenkt å ta ferie i år. Hun må tenke på hvordan hun bruker pengene sine. Å dra til utlandet er ikke i tankene hennes. Det har hun ikke råd til.

å velge – et valg

Nita har ikke noe valg i år. Hun må jobbe hele sommeren. De andre i redaksjonen kan velge mellom ferie i utlandet eller i Norge, men Nita kan ikke velge.

å jobbe – en jobb

Samir skal jobbe i avisa hele sommeren sammen med Nita. Han hadde ikke tenkt å jobbe, men da han hørte at Nita skulle jobbe, bestemte han seg for at det ikke ble noen ferie i år, bare jobb. Han liker jobben / å jobbe som fotograf, særlig når han kan treffe Nita hver dag.

å se – et syn

Reidar nyter livet, fotballen og synet av damer i sommerkjoler. Faktisk liker han bedre å se på damer enn å se på fotball. Nita hadde en ny sommerkjole på jobben i går. Hun var litt av et syn!

å grille – en grill

Reidar elsker å grille om sommeren. Han legger all slags mat på grillen, men best resultat får han når han griller pølser. I år har han kjøpt ny grill.

å støtte – en støtte

Rashid har sagt at han ikke ville ringt Nitas familie uten å snakke med henne først. Nå håper Nita at han vil støtte dem og ikke kontakte familien hennes. Hun synes det er litt rart å ikke fortelle alt til mor. Mora har vært en støtte for Nita hele livet, men nå må Nita få støtte fra andre som er glad i henne. Samir støtter henne selvfølgelig.

14. Uttrykk for framtid

a) *Skal* eller *vil* (forslag)

Jeg tror hun vil trives i Norge.

Nita skal studere media neste år.

Jeg tror Rashid vil støtte oss.

Guttene til Reidar vil få det fint i Danmark.

Karin skal reise til Skottland i ferien.

Stian vil bli veldig skuffet.

Billettene vil koste 3200,- til sammen.

Jeg skal bare hente barna først.
Du vil like å se den filmen.
Jeg skal se filmen i kveld.
Hun vil savne vennene sine.
Dette vil hun sikkert huske.
Reidar skal være sammen med barna i sommer.
Hun vil gjøre det bra på testen.
Lånet vil gi en rente på 9%.
Han vil bli veldig lei seg.
Samir vil kjøpe bil.
Per skal begynne på skolen til høsten.
Det er sånn avisa vil se ut i framtida.
Jeg skal vaske opp litt seinere.

b) *Kommer til å*

Parøvelse. Gjør om setningene med *vil* i a) til en mer muntlig form.

Jeg tror hun kommer til å trives i Norge.
Jeg tror Rashid kommer til å støtte oss.
Guttene til Reidar kommer til å få det fint i Danmark.
Stian kommer til å bli veldig skuffet.
Billettene kommer til å koste 3200,- til sammen.
Du kommer til å like å se den filmen.
Hun kommer til å savne vennene sine.
Dette kommer hun sikkert til å huske.
Hun kommer til å gjøre det bra på testen.
Lånet kommer til å gi en rente på 9%.
Han kommer til å bli veldig lei seg.
Samir kommer til å kjøpe bil.
Det er sånn avisa kommer til å se ut i framtida.

15. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

De snakker om hvilke planer de har for ferien i redaksjonen. Nita skal ikke ha ferie i år. Hun sier at hun må være forsiktig med pengene, og at i år skal hun jobbe hele sommeren. Hun har ikke noe valg. Men det er ikke så farlig, for Samir skal heller ikke ha ferie. Da får de i alle fall selskap av hverandre. Samir tror at sommeren ikke blir så verst.

Da Reidar var på Nitas alder, jobbet han også hele sommeren. Men i år skal han i alle fall ha ferie. Han synes det er veldig viktig å nyte livet. Han orker ikke tanken på å jobbe om sommeren nå. Dessuten er det viktig for ham å være sammen med barna.

Nå har han fått en e-post fra Dana-Cup i Danmark. Guttene hans har faktisk trent hele vinteren til denne cupen, og nå gleder de seg helt vanvittig. I slutten av juli og begynnelsen av august blir det fotball for alle pengene for Reidar og guttene.

Karin var faktisk også på fotballferie i fjor, sammen med familien. Hun syntes det var helt bønn i bøtta. Ungene storkoste seg, men hun likte seg ikke. I år skal de på slottsferie til Skottland. Karin gleder seg veldig, men Stian gleder seg ikke i det hele tatt. Karin sier at han ikke er særlig blid om dagen. Men det går over, mener hun. Han må bare innse at han ikke kan få det som han vil hele tiden. I år er det Karin som skal bestemme hvor de skal dra. Sånn er det bare, sier hun.

Tangokurs / Fisking

side 146

3. Spørsmål

Gruppeøvelse. Lag spørsmål. (eksempler)

– Hva holder dere på med?

Vi danser tango.

– Hvor ofte danser dere?

To kvelder i uka.

– Hvem kan være med?

Hvem som helst.

– Må man ha erfaring for å være med?

Nei da, vi tar også imot nybegynnere.

– ... (osv.)

4. Preposisjoner

Oppgave. Sett inn riktig preposisjon i setningene under.

1. Karin sier at de kommer fra Byavisen.
2. Hun spør tangoinstruktøren hva de holder på med.
3. Hun svarer at de danser tango to ganger i uka.
4. Hvem som helst kan være med.
5. Alle som er glad i å danse, kan danse tango.
6. De har egne kurs for nybegynnere.
7. Karin lurer på om man må ha med seg en partner.
8. Et kurs på åtte kvelder koster 1000 kroner.
9. Hver kurskveld danser de i en time.
10. Karin har ikke så lyst til å prøve å danse tango med Ramón.

7. Fritidstilbud

Parøvelse.

a) Les annonsene i rammen over, og svar på spørsmålene.

1. Når starter fotballkampen på Ullevål stadion?	<u>Kl. 19.00</u>
2. Kan man se teaterforestillingen «Speer» på Nationalteatret 3/6?	<u>Nei</u>
3. Hva heter kunstneren som stiller ut bokillustrasjoner på Galleri F15?	<u>R. Kjelsen</u>
4. Kan man se utstillingen på Norsk Teknisk Museum på mandager?	<u>Nei</u>
5. Hva heter revyen som går på Dizzie Showteater?	<u>Vi er i hundre</u>

6. Når starter «La Traviata» på Operaen 15. juni?	<u>Kl. 20</u>
7. Hva er aldersgrensen for å se «Be Cool» på Saga Kino?	<u>11 år</u>
8. Hva kan man oppleve hvis man besøker Norsk Folkemuseum på lørdager?	<u>Lefsebakst</u>
9. Hva gjør Lisa Stokke?	<u>Spiller revy</u>
10. Til hvilket museum kommer Sarah Salami søndag 29. mai?	<u>Norsk Sjøfartsmuseum</u>

8. Preposisjoner

Fullfør setningene.

Vil du bli med meg på kino?
på teater?
i teateret?
på revy?
på museum?
i operaen?
på utstilling/galleri?
på konsert?
på fotballkamp?

11. Indirekte tale

Gruppearbeid. Gjør dialogen mellom Nita og gutten om til indirekte tale. (forslag)

Først spør Nita om gutten har fått noe fisk i dag, og han svarer at han har fått to torsk.

Så spør hun om torskene er store, og han sier at hun kan se selv.

Deretter lurer Nita på hva gutten skal gjøre med fisken. Da svarer han at han alltid gir den til moren sin, og at de skal ha den til middag.

Nita spør hvorfor gutten liker å fiske, og han sier at han synes det er både spennende og nyttig.

Hun lurer på om de kan spise fisken, og gutten svarer at det gjør de, for den smaker alltid godt.

Nita spør ham så om fisken ikke er forurenset, men gutten tror ikke det.

Nita lurer på om hun også kan fiske, og hun får til svar at hun bare trenger fiskestang, snøre og en krok.

Til slutt spør Nita om fiskeutstyr er dyrt, og gutten sier at det ikke behøver å være det.

12. Tekst

Gruppeøvelse. Lag en sammenhengende tekst av setningene.

Samir og Nita skal lage en reportasje om sommeraktiviteter. Derfor tar de en tur til havna. Der ser de noen som fisker fra kanten av kaia, og de bestemmer seg for å intervjuer en av dem, en ung gutt. De spør gutten hvorfor han holder på med å fiske. For det første fordi det er spennende, sier han, og for det andre fordi det er nyttig, for vi spiser fisken hjemme etterpå. På den måten slipper vi å kjøpe middag. Vi sparer penger. Ja, men du må vel bruke en del penger på utstyr, spør Nita. Nei, utstyret

behøver ikke å være dyrt, sier gutten. Du trenger bare ei stang, et snøre og en krok. I tillegg må du ha mark, selvfølgelig, men den er jo gratis.

13. Setninger og setningsdeler

Parøvelse. Sett inn ord eller uttrykk som binder setningen eller setningene sammen.

1. Det er spennende å fiske. *Dessuten* er det nyttig.
2. Kan man spise fisken? Er den ikke forurenset?
3. Alle kan fiske. Alt / Det du trenger er fiskestang, snøre og en krok.
4. Fiskeutstyr kan være dyrt, men det trenger ikke å være det.
5. Hva jakter du på, damer eller fisk?
6. Gutten har fått to store torsk. Dem skal han gi til mora.
7. De skal spise fersk fisk til middag i dag.
8. Ole Kristian er lei seg. Han har mistet lommeboka si. Det var bankkort og seks hundre kroner i den.
9. Dessuten har han mistet brillene sine. Hvor kan han ha lagt dem?
10. Ole Kristian har ganske stor familie. Likevel føler han seg litt ensom.
11. Han er glad i barnebarna sine og prater ofte med dem på telefonen.
12. Nita kan mer norsk nå enn hun kunne for ett år siden.
13. Hun var sur på Samir fordi han var på kjøpesenteret med ei annen jente.
14. Samir ville vite hvorfor hun var så sur.
15. Alt ble bra da Samir fortalte at jenta var kusina hans.
16. Blomstene som står på bordet, har hun fått av Samir.
17. Nita ble veldig lei seg da hun sølte kaffe på datamaskinen til Karin.
18. Hun bestemte seg for å reise tilbake til India.
19. Gunnar og Grete har tenkt å flytte til Spania. Derfor har de begynt på spanskkurs.
20. Gunnar lurte på om det er dumt av dem å flytte.
21. Skal de flytte eller skal de bli boende i Norge?
22. Grete blir veldig skuffet fordi de avlyser flyttingen.
23. Karin takket ja til å danse med Ramón, men hun hadde ikke noe lyst.
24. Hun ble sjenert da / fordi hun tråkket ham på tærne.
25. Tango var ikke så lett som Ramón sa.
26. Karin takker for dansen og går og setter seg.
27. Instruktøren forteller at de har kurs både for nybegynnere og for erfarne.
28. Er det sant at tango er en latinamerikansk dans?
29. Hva er du mest interessert i, fising eller tango?

14. Hva betyr ordene?

- a) Sett strek mellom de ordene og uttrykkene som betyr omtrent det samme.

unnskyld – beklager
sånn – slik
fine – flotte
gjøre med – bruke til
gøy – morsomt
dessuten – i tillegg
dyrt – kostbart

behøver – trenger
prøve – forsøke
enkelt – lett
damer – kvinner
mor – mamma
det spørs – det kommer an på

15. Hva er det du *holder på med*?

Parøvelse. Hvilke preposisjoner eller partikler vil dere sette inn i setningene under?

Eksempel: Samir får ei dame på kroken, og hun vil vite hva han holder *på med*.

1. Ole Kristian er sint på barna som bråker i oppgangen. Han roper at de skal holde opp.
2. Nita vet ikke om hun orker å bo i Norge. Hun holder nesten ikke ut alt bråket med Ole Kristian.
3. Ole Kristian er veldig glad i Frikk. Han holder av hunden nesten som av et barn.
4. Reidar, Nita og Samir skal på konsert i kveld. Reidar skal holde av fine plasser til de andre fordi han slutter tidlig på jobben.
5. Gunnar er sta som et esel! Han gir seg aldri, men holder alltid på sitt.
6. Nita har lyst til å begynne i kor. Hun er glad i å synge og synes det er gøy å holde på med sang i fritida. Hun har funnet et kor hun har lyst til å være med i, men hun vet ikke helt hvor de holder til.
7. Samir prøver å overtale Nita til å flytte sammen med ham, men hun holder fast ved at de må gifte seg først.
8. Nita forteller ikke alt om livet sitt til Ole Kristian. Hun holder noe tilbake.

17. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Journalistene i Byavisen skal lage noen reportasjer om fritidsaktiviteter. Den første reportasjen er et intervju som Karin har med kurslederen på et tangokurs:

– Jeg beklager at vi kommer her og forstyrrer. Men vi hadde en avtale.

– Ja, det stemmer. Vær så god å sitte ned.

– Takk. Hva holder dere på med her?

– Dette er et kurs i å danse tango. Vi holder kurs som går over åtte kvelder, to kvelder i uka, hver mandag og tirsdag.

– Hvem kan melde seg på disse kursene? Kan hvem som helst komme?

– Ja, alle som er glade i å danse er velkomne på våre kurs. Vi har nybegynnerkurs for dem som ikke kan noe tango fra før. Dessuten har vi også egne kurs for erfarne dansere.

– Er det mulig å komme hit alene, eller er det bare par som kan melde seg på?

– Man kan gjærne komme alene. Da får man en partner her. Men par er også velkomne.

– Er det dyrt? Hvor mye koster et kurs?

– Et kurs på åtte kvelder à én time koster tusen kroner.

Karin spør også om det er gøy. Da kommer en av instruktørene og byr henne opp til dans, slik at hun skal få prøve. Karin blir litt usikker.

Den andre reportasjen er om fising. Nita og Samir går rundt i havna for å lage en reportasje om livet der om sommeren. Da Nita ser noen som fisker fra kanten av kaia, bestemmer hun seg for å lage en reportasje om det. Hun intervjuer en ung gutt der. Han forteller at fising både er spennende og gøy.

Dessuten er det nyttig, for han pleier å gi fisken til mor, og de har den til middag. I dag har han allerede fått to store torsk som han viser fram. Samir tar bilder. Nita lurer på om ikke fisken her inne i byen kan være forurenset, men det tror ikke gutten. Han synes i alle fall at den smaker godt. Han forteller også om utstyret han bruker for å fiske fra kanten av kaia. Man trenger en stang og et snøre, forteller han. I tillegg må man ha en krok som man fester i enden av snøret.

Utstyret behøver ikke å være dyrt, sier han. Det kan godt være billig, og dessuten er det enkelt å fiske med stang. Samir vil gjerne prøve fiskestanga, men han får ikke til å kaste. Kroken fester seg i skjørtet til ei dame som går forbi. Hun blir ganske irritert. Samir må hjelpe henne med å få løs kroken. Nita erter ham litt. Hun spør om han prøver å fange fisk eller om han jakter på damer.

Annonse i avisa   side 160

3. Tekst

Gruppeøvelse. Lag sammenhengende tekst av setningene.

Unnskyld, jeg skulle gjerne sette inn en annonse under «Tapt og funnet», for jeg har mistet katten min. Han forsvant på søndag, og siden har jeg ikke sett ham. Men kanskje noen andre kan ha sett ham, og da kunne de ringe meg. Hvor mye vil en sånn annonse koste? Den er gratis. Men kan du gi en beskrivelse av katten? Ja, den har en hvit krage. Og ellers er den grå. Tror du noen kan ha sett den? Vi får håpe det. Vil du i så fall betale dusør? Å ja, jeg betaler med glede 500 kroner hvis jeg bare får katten hjem igjen.

6. *Ta* + partikkel

Gruppearbeid. Sett inn en partikkel du tror passer sammen med *ta* i setningene under.

I kveld er det et program jeg liker godt på TV, men jeg kan ikke se det i kveld. Jeg må ta det opp på DVD, så kan jeg se det senere.

Det er kaldt ute. Ta på deg lue!

Nei, jeg er opptatt i kveld. Jeg skal ta imot gjester.

Samir skal ut på oppdrag. Han skal ta med seg Nita.

Jeg går i banken for å ta ut penger.

Når Gunnar er syk, må Karin og Reidar ta over jobben hans.

Nå har jeg installert parabolantenne, så nå kan jeg ta inn arabisk TV.

Nei, dette går ikke lenger. Nå må du skjerpe deg! Du må ta deg sammen!

Gunnar er syk, så Karin og Reidar må ta på seg ansvaret for Byavisen.

Når jeg er til helsekontroll, må jeg ta av meg på overkroppen.

Nå har jeg kranglet med kona i to år. Nå vil jeg ta ut separasjon.

Jeg skal på foreldremøte på skolen, for jeg har noen saker jeg vil ta opp.

Jeg er på episode Annonse i avisa. Kameraten min er på episode Foreldresamtale, men jeg skal snart ta ham igjen.

Det kommer ei eldre dame inn i redaksjonen. Reidar vil ikke ta seg tid til å hjelpe henne. Han vil at Nita skal ta seg av det.

3. Flere subjunksjoner

Gruppearbeid. Sett inn *slik at, hvis, enn, før* eller *fordi*.

Hvis alle jobber på dugnaden, blir det fint til 17. mai.
Alle jobber slik at / fordi det skal bli fint til 17. mai.
Du kan godt få låne sykkelen hvis du vil.
Ole Kristian blir litt flau fordi Karin spør om Elise.
Gårdsplassen blir mye reinere enn den var før.
Alle jobber et par timer før de tar pause.
Sykkelen blir mye finere enn den var i går.
Før han spiser, tørker han seg på kjøkkenpapir.
Ole Kristian reparerer gamle ting slik at de slipper å kaste dem.
Han tar vare på tingene fordi han ikke liker å kaste.
Du må si fra hvis du trenger hjelp.
Det var flere med på dugnaden i fjor enn det er i år.
Ole Kristian vil bli ferdig med sykkelen før han tar pause.
Hvis du tar godt vare på den, kan du bruke den i mange år.
Du må ta godt vare på den slik at du kan bruke den i mange år.
Fordi hun bare bruker motorsykkel nå, låner hun vekk sykkelen sin til Nita.
De satte opp plakat i forrige uke, slik at alle fikk se at det skulle være dugnad.

4. Konjunksjoner

Gruppearbeid. Bind sammen setningene med *og, men, for, eller*.

Skal jeg hente søppelposen? Gjør du det?
Skal jeg hente søppelposen, eller gjør du det?
Stian vil også feie. De har ikke flere koster.
Stian vil også feie, men de har ikke flere koster.
Stian vil gjerne feie. Det er så kjedelig å plukke søppel.
Stian vil gjerne feie, for det er så kjedelig å plukke søppel.
Skal vi jobbe litt mer? Skal vi ta pause nå?
Skal vi jobbe litt mer, eller skal vi ta pause nå?
Stian henter brus. Kristine henter vafler.
Stian henter brus, og Kristine henter vafler.
Nå er sykkelen i orden. Synnøve trenger den ikke.
Nå er sykkelen i orden, men Synnøve trenger den ikke.
Hun bruker ikke sykkelen. Hun har motorsykkel.
Hun bruker ikke sykkelen, for hun har motorsykkel.
Før tok hun godt vare på den. Nå tenker hun bare på motorsykkelen.
Før tok hun godt vare på den, men nå tenker hun bare på motorsykkelen.
Synnøve raker. Nita luker.
Synnøve raker, og Nita luker.
Blir Ole Kristian sur? Blir han bare flau?
Blir Ole Kristian sur, eller blir han bare flau?

9. For, fordi og derfor

a) Bind sammen setningene med *for* og *fordi*. Se på eksemplet.

1. Sykkelen er dårlig. Hun har ikke tatt vare på den.
for: Sykkelen er dårlig, for hun har ikke tatt vare på den.
fordi: Sykkelen er dårlig fordi hun ikke har tatt vare på den.
2. Nita kan låne den. Synnøve trenger den ikke.
for: Nita kan låne den, for Synnøve trenger den ikke.
fordi: Nita kan låne den fordi Synnøve ikke trenger den.
3. Hun gleder seg. Hun får alltid mye is.
for: Hun gleder seg, for hun får alltid mye is.
fordi: Hun gleder seg fordi hun alltid får mye is.
4. I fjor ble hun skuffet. Hun fikk ikke gå i det store toget.
for: I fjor ble hun skuffet, for hun fikk ikke gå i det store toget.
fordi: I fjor ble hun skuffet fordi hun ikke fikk gå i det store toget.
5. Stian gleder seg mer til jul. Han får alltid fine gaver.
for: Stian gleder seg mer til jul, for han får alltid fine gaver.
fordi: Stian gleder seg mer til jul fordi han alltid får fine gaver.
6. Ole Kristian gruer seg til jul. Han liker ikke å være alene.
for: Ole Kristian gruer seg til jul, for han liker ikke å være alene.
fordi: Ole Kristian gruer seg til jul fordi han ikke liker å være alene.
7. Han synes det er fint med selskap. Han spiser alltid alene.
for: Han synes det er fint med selskap, for han spiser alltid alene.
fordi: Han synes det er fint med selskap fordi han alltid spiser alene.
8. Samir feirer ikke jul. Han er ikke kristen.
for: Samir feirer ikke jul, for han er ikke kristen.
fordi: Samir feirer ikke jul fordi han ikke er kristen.

b) Gjør om setningene med *fordi* i oppgave a) til setninger med *derfor*.

1. *Hun har ikke tatt vare på den. Derfor er sykkelen dårlig.*
2. Nita kan låne den. Synnøve trenger den ikke.
3. Hun gleder seg. Hun får alltid mye is.
4. I fjor ble hun skuffet. Hun fikk ikke gå i det store toget.
5. Stian gleder seg mer til jul. Han får alltid fine gaver.
6. Ole Kristian gruer seg til jul. Han liker ikke å være alene.
7. Han synes det er fint med selskap. Han spiser alltid alene.
8. Samir feirer ikke jul. Han er ikke kristen.

c) Gjør om setninger med *derfor*.

Vi feirer 17. mai fordi Norge fikk egen grunnlov.
Norge fikk egen grunnlov. Derfor feirer vi 17. mai.

Danskene måtte gi fra seg Norge fordi de tapte en krig.
Danskene tapte en krig. Derfor måtte de gi fra seg Norge.

Norge ble ikke selvstendig fordi Danmark ga Norge til Sverige.
Danmark ga Norge til Sverige. Derfor ble ikke Norge selvstendig.

Vi feirer påske fordi Jesus døde og stod opp igjen.
Jesus døde og stod opp igjen. Derfor feirer vi påske.

Vi feirer jul fordi Jesus ble født.
Jesus ble født. Derfor feirer vi jul.

Han ble født i en stall fordi det ikke var rom i herberget.
Det var ikke rom i herberget. Derfor ble han født i en stall.

Stian blir irritert fordi Kristine alltid snakker om 17. mai.
Kristine snakker alltid om 17. mai. Derfor blir Stian irritert.

Hun var lei seg i fjor fordi hun ikke fikk feire 17. mai.
Hun fikk ikke feire 17. mai i fjor. Derfor var hun lei seg.

Hun måtte være hjemme fordi hun ikke var frisk.
Hun var ikke frisk. Derfor måtte hun være hjemme.

10. Slik og sånn

c) Fyll ut med *slik* eller *sånn*. (forslag)

Nita ser et nydelig smykke i en gullsmedbutikk. Hun har alltid ønsket seg et slik smykke.

Ole Kristian er sint på rampungene i borettslaget. Han liker ikke sånn bråkete barn. Samir ser en stilig bil hos bilforhandleren. En slik bil vil han gjerne ha.

Samir faller for Nita første gang han ser henne. Han har aldri sett ei sånn pen jente før, med sånn øyne og sånt nydelig hår. Han har aldri hatt slike følelser før.

11. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Vinteren er over, og nå er det vår. I mange borettslag er det tid for vårdugnad. Det er det også i Iduns gate. Synnøve er opptatt med å rake, Nita luker i blomsterbedet, Torbjørn koster og barna plukker søppel, mens Ole Kristian holder på med å reparere sykkelen til Synnøve. Han liker å ta vare på det som er gammelt. Og han er flink til å reparere. Han får det til. Sykkelen blir nesten så god som ny. Synnøve blir overrasket. Den er mye finere nå enn den var i går, sier hun. Ole Kristian råder henne til å passe litt bedre på den i framtida. Synnøve tok også godt vare på sykkelen før, men så fikk hun motorsyssel. Nå sier hun at Nita godt kan få låne sykkelen hvis hun vil. Nita blir kjempeglad.

Nå tar alle en pause, for Karin har kommet med kaffe og vafler. De er glade for at de får det så fint til 17. mai. Barna gleder seg veldig. Reidar synes også at våren er en fin årstid. Da gleder han seg til sommeren. Om sommeren er det viktig å nyte livet, mener han. Dessuten skal han nyte fotballen – og synet av damer i sommerkjoler. Reidar er skilt, og han ønsker seg en kvinne. Han føler seg litt ensom.

Ofte kommer det folk inn i redaksjonen som vil sette inn annonse i avisa. Vanligvis er det Nita som tar seg av det. Men i går kom det inn ei ung, flott dame, som ville sette inn en annonse under «Tapt og funnet». Henne ville Reidar snakke med selv. Han ville ikke la noen andre ta seg av det.

Før henne var det ei eldre dame i redaksjonen. Hun ville også sette inn en annonse under «Tapt og Funnet», for hun hadde mistet katten sin. Den ble borte på søndag. Det var Nita som snakket med henne, for Reidar gadd ikke. Hun fortalte Nita hvordan katten så ut, og at hun ville betale 500 kroner i dusør til den som fant den.

Kapittel: Institusjoner

Foreldresamtale / Skolefritidsordning

side 178

2. Som, at, enn

Gruppearbeid. Sett inn *som*, *at* eller *enn*.

Lesingen hans er bedre enn den var før.
Det er tydelig at han er glad i tall.
Han er like snakkesalig som faren sin.
Karin kjøper bøker til ham slik at han skal bli glad i å lese.
Men han synes det er mer spennende å spille spill enn å lese.
Boka de leste på skolen var ikke så spennende som Harry Potter.
Foreldresamtale er ikke det samme som foreldremøte.
Stian har hatt større framgang enn ventet.
Men han glemmer mye, akkurat på samme måte som Torbjørn.
Alt er ikke så bra at det ikke kan bli bedre.
Men det er tydelig at læreren er godt fornøyd med framgangen hans.
Karin synes ikke at gym er så viktig som lesing.
Stian er ikke så stor at han kan bestemme selv ennå.
Vanligvis er Stian mer bråkete enn på foreldresamtalen.
Det ser ut til at han er litt sjenert.
Det er kanskje verre at barna ser mye på TV enn at de spiller spill.
Sosialt fungerer Stian like bra som han gjør i skolefagene.

3. Ordstilling

Parøvelse. Sett inn ordene i riktig rekkefølge.

A. (Nita – reiser)

1. Når reiser Nita til India?
2. Reiser Nita ofte på besøk til foreldrene?
3. Hvilken dag reiser Nita hjem igjen?
4. Hvilket fly reiser Nita med?
5. Nita reiser på søndag, ikke sant?
6. På søndag reiser Nita til India.

B. (Samir – kan – ikke – skrive)

1. Dessverre kan ikke Samir skrive godt norsk.
2. Nita forstår ikke hvorfor Samir ikke kan skrive godt norsk.
3. Hvorfor kan ikke Samir skrive godt norsk?
4. Kan ikke Samir skrive godt norsk?
5. Samir kan ikke skrive godt norsk fordi han aldri har lært det.

- C. (*han – snakker – ikke*)
1. Stian er med på foreldresamtalen, men han snakker ikke.
  2. Læreren spør hvorfor han ikke snakker.
  3. Karin sier at det er det samme med faren til Stian. Han snakker ikke heller.
  4. Stian er litt sjenert. Derfor snakker han ikke.
  5. Han snakker ikke fordi han er litt sjenert.
  6. Fordi han ikke snakker, spør læreren om han har problemer i klassen.

6. Noen skoleord

Gruppearbeid. Lag sammensatte «skoleord». Hva betyr de?

Sammensatte ord:

friminutt	valgfag	storefri	gymsko
innkalling	meldemappe	meldingsbok	samarbeid
ukeplan	skolerute	konferansetime	klassekontakt

11. Hva betyr de kursiverte uttrykkene i oppgaven?

Parøvelse. Skriv inn ord i setningene som forklarer de **kursiverte** uttrykkene. (forslag:)

1. Det går bra med Stian på skolen, **ikke minst i matematikk**.
Det betyr at Stian er flinkest i matematikk.
2. Det er **tydelig** at han er glad i tall.
Det betyr at det er lett å se at Stian liker å jobbe med tall.
3. Det er **framgang** i lesingen hans.
Det betyr at Stian blir bedre og bedre til å lese.
4. Karin er **redd det går mye i TV-spill om dagen**.
Det betyr at hun er urolig for at Stian bruker for mye tid på TV-spill.
5. Det er **å vente** av unger i den alderen.
Det betyr at TV-spill er ganske vanlig for unger i den alderen.
6. Stian kan **forbedre hukommelsen**.
Det betyr at han kan bli bedre til å huske ting.
7. Han glemmer gymtøy **stadig vekk**.
Det betyr at han ofte glemmer gymtøyet.
8. Det har han **etter faren sin**.
Det betyr at faren til Stian er på samme måte.
9. Stian er ikke **snakkesalig**.
Det betyr at han ikke snakker så mye.
10. Karin og Reidar synes det er **på tide** å male på SFO.
Det betyr at de mener at det nå er nødvendig å male på SFO.
11. De foreslår en **dugnad**.
Det betyr at de foreslår at de kan bidra med å jobbe gratis for SFO.
12. Førskolelæreren sier at de **for øyeblikket er underbemannet**.
Hun sier med andre ord at det er for få ansatte på jobb nå.
13. Hun er litt **nølende** til forslaget.
Det forteller at hun tviler på om det er en god idé akkurat nå.
14. Reidar sier at foreldrene kan **ordne resten** hvis de får nøklene.
Det betyr at foreldrene til barna kan ta seg av arbeidet selv, bare de får nøklene.

15. Reidar løfter **forkjært** og får **kink i ryggen**.

Det betyr at Reidar får plutselig vondt i ryggen fordi han løfter feil.

14. Hvem gjør hva?

Diskuter hvilken stilling som passer å skrive i setningene under.

En vaktmester åpner dørene om morgenen og låser om kvelden, sjekker om bygningene er i orden, setter på varme osv.

En inspektør legger timeplaner, kjøper inn bøker, skaffer vikar hvis en lærer er syk og styrer skolen hvis rektor er borte.

En spesialpedagog tar seg av elever som har spesielle problemer i enkelte fag, for eksempel elever med lese- og skrivevansker.

En rådgiver hjelper elever med å velge og søke skoleplass etter 10. klasse.

En assistent hjelper læreren i klasserommet i skoletiden, og jobber på SFO før og etter skoletid.

En rektor er sjef over alle på skolen.

En lærer underviser.

En sosiallærer hjelper elever som har problemer som ikke er faglige. Det kan være at de ikke trives på skolen eller i klassen, eller at de har problemer hjemme.

En tospråklig lærer / morsmålsassistent samarbeider med faglæreren og hjelper spesielt de elevene som har et annet morsmål enn norsk, og som har problemer med å forstå alt læreren sier.

En renholder holder skolen rein.

En sekretær fører regnskap og gjør annet kontorarbeid.

15. Klassekontakter og FAU

Sett inn passende ord.

Klassekontaktene kaller inn til foreldremøte om våren.

De arrangerer møter der de tar opp forskjellige temaer.

På foreldremøte om høsten velger de nye klassekontakter.

16. Tekstbinding

Gruppeøvelse. Prøv å finne ord som får disse setningene eller setningsdelene til å henge sammen. I noen av setningene er det flere muligheter. (forslag)

Eksempel: Gunnar er syk. Han har vondt i brystet og armen.

1. Ole Kristian kjøpte ei skjorte i går. Den var hvit.
2. Stian har skadet foten. Derfor / Nå kan han ikke spille fotball.
3. Gunnar har vært syk i flere uker. Nå er han endelig bedre.
4. Nita kjøpte ikke den nye sofaen. Den var for dyr for henne.
5. Stian skal på fotballferie. Det gleder han seg til.
6. Karin har ei kusine som bor i Australia. Hun har aldri vært der.
7. Om to måneder har vi ferie. Da skal vi til Syden.
8. Karin blir irritert når / hvis kollegaene kommer for seint på jobben.
9. Samir forsov seg i går. Da / Derfor kom han for seint på jobben.

10. Samir forsov seg i dag også, for vekkerklokka ringte ikke.
11. Når / Etter at Elise og Ole Kristian har drukket te, skal de gå på kino.
12. Ole Kristian bruker høreapparat så / slik at han skal høre bedre.
13. Nita har fått ny leilighet. Hun flyttet inn for ei uke siden.
14. Ole Kristian leter etter lommeboka si, men han finner den ikke fordi den ligger på disken i butikken.
15. Samir er glad i å fotografere, og alle synes at han tar kjempefine bilder.
16. Nita vet ikke om hun skal jobbe i sommer eller reise hjem til India.
17. Karin forstår ikke hvorfor Elise pynter seg når hun skal treffe Ole Kristian.
18. Nita har bursdag. Samir lurte på hva han skal kjøpe til henne.
19. Ole Kristian finner ikke Frikk. Nita hjelper ham med å lete etter den / hunden.
20. Karin og Torbjørn har to barn. De heter Stian og Kristine.

17. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Kristine og Stian og guttene til Reidar går på samme skole. Både Karin og Reidar er valgt til foreldrekontakter, så de sitter begge i FAU. Nå har FAU nettopp hatt møte, og de har snakket om at det er på tide å ha en dugnad på SFO. Da kan foreldrene komme sammen en ettermiddag og gjøre det litt finere på SFO. De kan for eksempel male litt, både inne og ute, hvis skolen ordner med maling og utstyr. – *Ungene kommer til å sette pris på det, sier Reidar.* De snakker med en ansatt på SFO, men hun er litt nølende til dette forslaget. Hun synes det var veldig hyggelig tenkt, og det stemmer sikkert at barna vil sette pris på det, men de er underbemannet i øyeblikket. Det betyr at det er få ansatte på jobb nå om dagen. Derfor synes hun ikke at det er en så god idé akkurat nå.

Men Karin og Reidar gir seg ikke. – *Bare gi oss nøklene, så ordner vi resten,* sier Reidar. De vil også hjelpe henne med å rydde bort leker før de går. Men Reidar er uheldig. Han løfter litt forkjært og får kink i ryggen, og klarer ikke å rette seg opp igjen. Dama på SFO lurte på om han har ødelagt ryggen sin.

I forrige uke var Karin innkalt til foreldresamtale, der læreren til Stian snakket litt om hvordan det går med Stian på skolen. Læreren fortalte at det går veldig bra med ham, men han bør prøve å forbedre hukommelsen. Han glemmer stadig vekk både hjemmelekser og gymtøy. Karin mener at dette er noe han har etter faren sin, for Torbjørn er akkurat på samme måte. Han har like dårlig hukommelse.

Ellers var det mye positivt å si om Stian, ikke minst går det bra med ham i matematikk, for han er tydeligvis glad i tall. Men han har også hatt stor framgang i lesing. Karin sa til læreren at hun prøver å få ham til å lese mer hjemme, men at det går mye i TV-spill om dagen. Men læreren synes ikke det er så farlig. – *Man kan ikke vente annet av unger i den alderen,* sa hun.

Stian var med på samtalen, men han sa ikke så mye. Han bare nikket og var enig hver gang læreren sa «ikke sant, Stian?». Karin lo litt og sa at han er like snakkesalig som faren sin.

2. Hva sier de?

Gruppeøvelse. Les gjennom uttrykkene ... Hva ville dere ha sagt?

1. Stian er på legevakten og legen undersøker ankelen hans. Stian synes at legen er litt uforsiktig.
– Au, det gjør vondt!
2. Elise skal flytte til en ny og mindre leilighet og skjønner ikke hvordan hun skal få plass til alle møblene.
– Jeg får kvitte meg med noen ting.
3. Reidar løfter ei tung kasse med papirer på jobben og kjenner at det skjer noe i ryggen.
– Oi! Oi!
4. Det er snart 17. mai og Kristine har fått nye klær hun skal ha på seg i barnetoget.
– Jeg gleder meg sånn!
5. Nita må treffe den gutten foreldrene hennes ønsker at hun skal gifte seg med, men Nita er virkelig forelsket i Samir.
– Det gruer jeg meg virkelig til.
6. Reidar forteller Samir at han har invitert Synnøve på kino. Hun har sagt ja takk, og Reidar kan nesten ikke vente til kinoavtalen på lørdag.
– Det ser jeg ordentlig fram til!
7. Saksbehandleren på trygdekontoret har en dårlig dag og blir irritert på Elise som spør hvilke muligheter hun har til å få en større leilighet.
– Skaff deg en mann hvis du kan!
8. Gunnar har stresset igjen og føler seg i dårlig form.
– Å, jeg har så vondt i brystet.
9. Karin har nettopp vært på foreldresamtale med læreren til Stian. Neste uke er det foreldremøte, og Karin synes at Torbjørn kan gå dit. Det synes ikke Torbjørn. Han liker ikke slike møter.
– Det har jeg ike noe lyst til.
10. Samir forteller Nita at han har tenkt å søke jobb som journalist i ei annen avis. Nita tror ikke Samir vil få den jobben fordi han ikke skriver feilfritt norsk.
– Ja, du kan jo prøve!

3. Subjunksjoner for tid

- a) Gjør om til en helsetning med leddsetning innledet med *da* eller *når*.
(forslag)

Reidar var på Nitas alder. Han jobbet hele sommeren.
Da Reidar var på Nitas alder, jobbet han hele sommeren.

Jeg tenker på India. Det er varmt i Norge.
Jeg tenker på India når det er varmt i Norge.

Jeg skal studere media. Jeg har fått litt praksis.
Jeg skal studere media når jeg har fått litt praksis.

eller: Når jeg har fått litt praksis, skal jeg studere media.

Gunnar ble syk. Karin og Reidar måtte ta over.
Karin og Reidar måtte ta over da Gunnar ble syk.

Ole Kristian la igjen lommeboka. Han var på butikken.
Ole Kristian la igjen lommeboka da han var på butikken.

Hun har funnet den rette. Hun skal gifte seg.
Hun skal gifte seg når hun har funnet den rette.

Rashid så dem. Nita ble forskrekket.
Nita ble forskrekket da Rashid så dem.

Elise vil ikke bli forstyrret. Hun maler.
Elise vil ikke bli forstyrret når hun maler.

Samir er sammen med Nita. Han føler seg ikke ensom.
Samir føler seg ikke ensom når han er sammen med Nita.

Reidar løftet kurven. Han fikk vondt i ryggen.
Da Reidar løftet kurven, fikk han vondt i ryggen.

Stian blir 13 år. Han skal begynne i 7. klasse.
Stian blir 13 år når han skal begynne i 7. klasse.

Ta med deg helsetrygdkortet. Du reiser til Hellas.
Ta med deg helsetrygdkortet når du reiser til Hellas.

Hun fortalte Stian at de skulle til Skottland. Han ble skuffet.
Stian ble skuffet da hun fortalte ham at de skulle til Skottland.

b) Gjør om til en helsetning med leddsetning innledet med *mens, så lenge, så snart, før* eller *etter at*.

Gunnar blir frisk. Han skal lese brosjyren.
Så snart Gunnar blir frisk, skal han lese brosjyren.

Du er alene. Det klarer seg med en toroms.
Så lenge du er alene, klarer det seg med en toroms.

Jeg er her. Jeg vil spørre om en annen ting også.
Mens jeg er her, vil jeg spørre om en annen ting også.

Du kan få større leilighet. Du må skaffe deg en mann.
Før du kan få større leilighet, må du skaffe deg en mann.

Hun ble alene. Hun har vært opptatt med maling.
Etter at hun ble alene, har hun vært opptatt med maling.

Kristine har ikke prøvd å male. Vi vet ikke om hun liker det.
Så lenge Kristine ikke har prøvd å male, vet vi ikke om hun liker det.

Samir kommer innom med avtalen. Han får lånet.
Så snart Samir kommer innom med avtalen, får han lånet.

Karin og Stian venter. De fyller ut et skjema.
Mens Karin og Stian venter, fyller de ut et skjema.

Karin har kjent Torbjørn. Han har vært like glemsom.

Så lenge Karin har kjent Torbjørn, har han vært like glemsom.

De sitter og koser seg. Karin begynner å spørre Ole Kristian om Elise.
Mens de sitter og koser seg, begynner Karin å spørre Ole Kristian om Elise.

Reidar fikk barn. Han jobbet hele sommeren.
Før Reidar fikk barn, jobbet han hele sommeren.

Reidar fikk barn. Han har vært sammen med dem om sommeren.
Etter at Reidar fikk barn, har han vært sammen med dem om sommeren.

Hun blåser ut lysene. Hun må ønske seg noe.
Så snart hun blåser ut lysene, må hun ønske seg noe.

Nita og Samir koser seg i parken. Det kommer en mann forbi.
Mens Nita og Samir koser seg i parken, kommer det en mann forbi.

Nita kom til Norge. Hun har bare snakket norsk.
Etter at Nita kom til Norge, har hun bare snakket norsk.

c) Sett sammen helsetninger og leddsetninger.

Han jobbet i feriene da han var ung.
Jeg hører på radioen mens jeg spiser frokost.
Man kan jobbe mye så lenge man ikke har familie.
Vi gikk en tur før vi drakk kaffe.
Vi skal spise så snart mamma kommer.
Jeg har fått egen familie etter at jeg kom til Norge.
Han skal dra til USA når han er ferdig med å studere.

5. Da som årsaksadverbial

Gruppeøvelse. Skriv den *da*-setningen som passer etter spørsmålene.

Vil du ha denne jobben?	<u>Da bør du skjerpe deg.</u>
Er du ferdig med testen?	<u>Da kan du gå hjem.</u>
Regner det?	<u>Da må du ta med paraply.</u>
Er du ferdig med å spise <u>middag?</u>	<u>Da kan du få litt sjokolade.</u>
Har du sovesofa?	<u>Da trenger du ikke seng.</u>
Snør det?	<u>Da må vi ta på vintersko.</u>
Er det for trangt?	<u>Da må du kvitte deg med noen ting.</u>
Vil du søke om større leilighet?	<u>Da må du skaffe deg en mann.</u>
Har du europeisk <u>helsetrygdkort?</u>	<u>Da kan du føle deg trygg.</u>

7. Forskjellige ord og uttrykk i positive og negative setninger

a) Gruppeøvelse. Gjør setningene negative. (eksempler)

Kjøkkenet til Nita er stort. Stua er *også* stor.
Kjøkkenet til Nita er ikke stort. Stua er heller ikke stor.

Jeg har egen PC. Jeg har *også* DVD-spiller.
Jeg har ikke egen PC. Jeg har heller ikke DVD-spiller.

Jeg har europeisk helsetrygdkort. Jeg har *også* norsk pass.
Jeg har ikke europeisk helsetrygdkort. Jeg har heller ikke norsk pass.

Hassan forstår oppgaven. Jeg forstår *også* oppgaven.
Hassan forstår ikke oppgaven. Jeg forstår heller ikke oppgaven.

Nita skal ha ferie i sommer. Samir skal *også* ha ferie.
Nita skal ikke ha ferie i sommer. Samir skal heller ikke ha ferie.

Stian gleder seg til sommeren. Kristine gleder seg *også*.
Stian gleder seg ikke til sommeren. Kristine gleder seg heller ikke.

Karin ler. Samir ler *også*.
Karin ler ikke. Samir ler heller ikke.

Jeg er sint. Jeg er *også* stresset.
Jeg er ikke sint. Jeg er heller ikke stresset.

b) Gruppeøvelse. Svar negativt på spørsmålene.

Går han fremdeles på skole?
Nei, han går ikke på skole lenger.

Er det fremdeles postkontor her?
Nei, det er ikke postkontor her lenger.

Er Ole Kristian fremdeles sur?
Nei, Ole Kristian er ikke sur lenger.

Jobber du fremdeles der?
Nei, jeg jobber ikke der lenger.

Sitter hun fremdeles i møte?
Nei, hun sitter ikke i møte lenger.

Går hun fremdeles på folkehøyskole?
Nei, hun går ikke på folkehøyskole lenger.

Bor han fremdeles i Bergen?
Nei, han bor ikke i Bergen lenger.

8. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Elise har tenkt å reise på ferie til Hellas. Nå er hun på trygdekontoret for å søke om europeisk helsetrygdkort. Dette er et slags forsikringsbevis som gjelder i alle EU-land. Dersom hun skulle bli syk mens hun er i utlandet, vil Folketrygden dekke utgiftene hennes etter faste regler. Elise har fylt ut et søknadsskjema, og nå vil hun at saksbehandleren på trygdekontoret skal se på skjemaet for henne, og sjekke at hun har fylt ut alt sammen.

- *Ja, det ser greit ut,* sier saksbehandleren.
- *Og det er du sikker på?* spør Elise. Hun vil være sikker på at hun har alle papirene i orden i tilfelle hun skulle bli syk i Hellas. Da slipper hun å betale alle utgiftene selv.

Elise vil også spørre om en annen ting mens hun er på trygdekontoret. Hun synes at leiligheten hennes er for trang. Hun har en toroms eldreleilighet. Men nå lurte hun på om det er mulig for henne å søke om noe større. Saksbehandleren beklager. Han sier at en toroms leilighet er beregnet å være stor nok.

- *Sånn er det bare så lenge du bor alene, sier han.*
- *Men du kan jo kvitte deg med noen ting, slik at du får bedre plass, legger han til. Eller kanskje du kan skaffe deg en mann? Men det er kanskje ikke så enkelt i den alderen du er i nå?*

Elise blir litt irritert.

- *Si ikke det! Jeg dater jeg, sier hun mens hun reiser seg og går.*

Kapittel: Arbeidsliv

Samirs kusine

side 207

2. Synonymer

Parøvelse. Et av uttrykkene på hver linje betyr omtrent det samme som det første ordet. Sett strek under ordet. Se eksemplet.

egentlig	<i>faktisk</i>
sertifikat	<u>førerkort</u>
kanskje	<u>muligens</u>
vanskelig	<u>utfordrende</u>
skaffe seg	<u>få tak i</u>
Oi sann!	<u>Åh!</u>
trodde	<u>antok</u>
trang	<u>for liten</u>
trenger	<u>har behov for</u>

7. Subjunksjon eller adverb

a) Sett inn verb og substantiv i setningene.

Da hun så dem sammen, trodde hun de var kjærester.
For to måneder siden så hun dem sammen. Da trodde hun de var kjærester.
Da hun sto opp i dag, var hun veldig nervøs.
Hun sto opp klokka sju. Da var hun veldig nervøs.
Hun så stillingsannonsen på fredag. Da skrev hun en søknad straks.
Da var hun usikker på om hun ville bestå prøven, men nå har hun klart den.
Da hun skrev søknaden, visste hun ikke om hun ville bestå prøven.
På torsdag meldte hun seg opp til prøven. Da var hun ferdig med kjøretimene.
Da hun var ferdig med kjøretimene, meldte hun seg opp til prøven.
Hun ringte sjefen på pizzarestauranten da hun hadde fått lappen.
Hun ringte for en time siden. Da hadde hun fått lappen.
Da spurte han om hun kunne komme på intervju med en gang.
Da ble hun kjempeglad.

b) Sett inn verbet «var» og subjektet under linja i setningene nedenfor.

Da de var på cup i fjor, spilte guttene hans veldig bra.
Da var Reidar også trener for laget. Under finalekampen klarte han ikke å stå stille da guttene var på banen. Han løp fram og tilbake.
Da var han veldig nervøs. Da cupen var over, fikk alle premie. Da var han kjempestolt.
Etterpå koste de seg i byen et par dager.
Da alle var fornøyde, dro de hjem. De kom hjem seint på kvelden. Da var de trøtte.

3. Hva betyr det?

(noen forslag / eksempler:)

1.

A Samirs kusine har tatt førerprøven og kan kjøre bil.

B Samirs kusine har fått sertifikat / førerkort.

2.

A Hun synes at kjøringen var lettere enn teorien.

B Hun synes at teorien var vanskeligst.

4.

A Nita så Samir og kusina sammen på kjøpesenteret. Derfor trodde hun at de var kjærester.

B Fordi Nita fikk øye på Samir og kusina sammen på kjøpesenteret, trodde hun at de var kjærester.

5.

A Først besøker kusina Samir i redaksjonen. Så skal hun på jobbintervju.

B Etter at kusina besøker Samir i redaksjonen, skal hun på jobbintervju.

8.

A Arbeidsgiveren spør henne om hun disponerer egen bil.

B Arbeidsgiveren spør henne om hun har en bil selv som hun kan bruke.

9.

A Han sier at det kan lønne seg for henne å bruke egen bil i jobben.

B Han sier at hun kan tjene på å bruke egen bil i jobben.

11.

A Arbeidsgiveren spør hva hun har jobbet med tidligere.

B Arbeidsgiveren spør om hennes arbeidserfaring.

12.

A Han spør om hun har papirer på at hun har jobbet i matbutikken.

B Han spør om hun har en attest fra jobben i matbutikken.

14.

A Han advarer henne og sier at sjåførjobben kan være hektisk og masete.

B Han advarer henne og sier at sjåførjobben kan være temmelig stressende.

15.

A Som pizzasjåfør har hun ikke samme arbeidstid hver dag.

B Som pizzasjåfør må hun jobbe skift / til forskjellige tider.

17.

A De får driks i tillegg til lønna.

B I tillegg til lønna får de tips.

18.

A Arbeidsgiveren tror at hun har en god mulighet til å få jobben.

B Arbeidsgiveren tror at hun er en god kandidat til jobben.

4. En ansatt – den ansatte

a) Sett inn riktig form av ordene i skjemaet.

entall, ubestemt	entall, bestemt	flertall, ubestemt	flertall, bestemt
<u>en ny</u>	<u>den nye</u>	<u>nye</u>	<u>de nye</u>
<u>en gammel</u>	<u>den gamle</u>	<u>gamle</u>	<u>de gamle</u>
<u>en ung</u>	<u>den unge</u>	<u>unge</u>	<u>de unge</u>
<u>en kristen</u>	<u>den kristne</u>	<u>kristne</u>	<u>de kristne</u>
<u>en fattig</u>	<u>den fattige</u>	<u>fattige</u>	<u>de fattige</u>
<u>en rik</u>	<u>den rike</u>	<u>rike</u>	<u>de rike</u>
<u>en velstående</u>	<u>den velstående</u>	<u>velstående</u>	<u>de velstående</u>
<u>en eldre</u>	<u>den eldre</u>	<u>eldre</u>	<u>de eldre</u>
<u>en ufør</u>	<u>den uføre</u>	<u>uføre</u>	<u>de uføre</u>
<u>en voksen</u>	<u>den voksne</u>	<u>voksne</u>	<u>de voksne</u>
<u>en nyfødt</u>	<u>den nyfødte</u>	<u>nyfødte</u>	<u>de nyfødte</u>

b) Sett inn passende ord fra skjemaet i setningene. Det kan være flere muligheter.

1. Omtrent 10 % av de gamle i Norge bor på aldershjem eller sykehjem.
2. Noen parkeringsplasser er reservert for uføre. Hvis du ikke ser skiltet og parkerer likevel, kan du få bot.
3. I mange land er det store økonomiske forskjeller mellom rike og fattige.
4. Gunnar har ansatt en journalist til i Byavisen. Alle kollegaene hilste på den nye.
5. Mange unge synes tagging er flott kunst, mens de fleste eldre synes det er hærverk.
6. Barselavdelingen er for de nyfødte og mødrene deres.
7. På bussen og trikken er det høflig at de unge reiser seg for de gamle.

5. Motsetning

a) Sett inn *selv om*, *men* eller *likevel*.

Jeg skal jobbe hele sommeren, men det blir ikke så verst.

Jeg skal jobbe hele sommeren. Likevel blir det ikke så verst.

Selv om jeg skal jobbe hele sommeren, blir det ikke så verst.

Det blir ikke så verst selv om jeg skal jobbe hele sommeren.

Teorien var vanskelig, men hun klarte den.

Elise er gammel. Likevel kan hun finne seg en mann.

Selv om dere skal jobbe, må dere ikke glemme å nyte sommeren.

Selv om Stian har skadet ankelen, vil han spille.

Hun har bodd her i bare fem måneder. Likevel snakker hun flytende norsk.

Kvaliteten på brukte møbler er ofte bra, men han vil ikke ha det.

b) Lag leddsetninger med *selv om*.

(Det er kaldt i sjøen.) Jeg vil gå og bade.

Selv om det er kaldt i sjøen, vil jeg gå og bade.

(Stian er frekk noen ganger.) Han er en grei gutt.

Selv om Stian er frekk noen ganger, er han en grei gutt.

(Han har bodd her lenge.) Han snakker dårlig norsk.

Selv om han har bodd her lenge, snakker han dårlig norsk.

(Den er ikke billig.) Jeg vil ha den.

Selv om den ikke er billig, vil jeg ha den.

(Hun spiser aldri grønnsaker.) Hun holder seg frisk.

Selv om hun aldri spiser grønnsaker, holder hun seg frisk.

(Hun disponerer ikke egen bil.) Hun kan få jobben.

Selv om hun ikke disponerer egen bil, kan hun få jobben.

(Foreldrene har foreslått en mann.) Hun behøver ikke å si ja.

Selv om foreldrene har foreslått en mann, behøver hun ikke å si ja.

c) Bind sammen setningene med *selv om*, *men* eller *likevel*.

Sykkelen er gammel. Den kan brukes.

(men) Sykkelen er gammel, men den kan brukes.

(likevel) Sykkelen er gammel. Likevel kan den brukes.

(selv om) Selv om sykkelen er gammel, kan den brukes.

Brukte møbler er billig. Jeg vil unngå å kjøpe det.

(selv om) Selv om brukte møbler er billig, vil jeg unngå å kjøpe det.

(men) Brukte møbler er billig, men jeg vil unngå å kjøpe det.

(likevel) Brukte møbler er billig. Likevel vil jeg unngå å kjøpe det.

Det er lenge til salget ennå. Jeg vil vente.

(likevel) Det er lenge til salget ennå. Likevel vil jeg vente.

(selv om) Selv om det er lenge til salget ennå, vil jeg vente.

(men) Det er lenge til salget ennå, men jeg vil vente.

6. Ellers

Gruppeøvelse. Bind sammen setningene med *ellers*.

Man må smøre seg med solkrem. Man blir solbrent.

Man må smøre seg med solkrem. Ellers blir man solbrent.

Du må ha null hull. Du får ikke is.

Du må ha null hull. Ellers får du ikke is.

Du må bare si ønsket ditt inni deg. Det går ikke i oppfyllelse.

Du må bare si ønsket ditt inni deg. Ellers går det ikke i oppfyllelse.

7. Trykklette adverbialer

a) Gruppeøvelse. Skriv hvilket adverbial det er.

nok Dette adverbialet kan jeg bruke når jeg beklager noe, omtrent som når jeg sier «dessverre». Jeg kan også bruke det for å trøste eller berolige.

visst Dette adverbialet kan jeg bruke når jeg forteller noe jeg har hørt at noen andre har sagt (annenhåndsinformasjon), men jeg vet ikke sikkert selv om det er riktig eller ikke. Jeg kan også bruke det når jeg vil si at «det virker sånn» eller «det ser sånn ut».

da Dette adverbialet kan jeg bruke når jeg er litt sint eller oppgitt, eller når jeg er utålmodig.

vel Dette adverbialet brukes ofte med spørrende tonefall, og setningen skrives med spørsmålsteget etter. Jeg kan bruke det når jeg tror at det jeg sier er riktig, eller når jeg ønsker et positivt svar.

jo Dette adverbialet kan jeg bruke når jeg sier noe som både jeg og den jeg snakker til vet, eller når jeg mener den jeg snakker til burde forstå det selv. Jeg kan også bruke det når jeg er overrasket.

b) Gruppeøvelse. Sett inn det adverbialet som passer. (forslag)

Mamma, jeg hadde null hull. Nå får jeg vel is?

Men Stian, du har visst / jo skadet deg. Du kan jo ikke gå en gang.

Du kan nok ikke spille fotball nå! Det må da du også forstå!

Ta det rolig, Nita. Det går nok bra, skal du se.

Det var jo / nok / da bare et uhell.

Det pleier visst å være salg i januar. Karin sa i alle fall det.

Beklager at Reidar ikke dukket opp. Men du kjenner jo Reidar.

Jeg vet du ikke liker det, Stian, men det blir nok ikke noen fotballferie i sommer. Du

må nok bare innse at du ikke kan få det som du vil hele tiden.

Jeg hørte ikke noe, men det er vel / nok ikke så rart. Jeg har jo nedsatt hørsel.

Han skal visst slutte på kurset. Det var noen som fortalte det.

Du kommer vel på festen i kveld?

Nei, dette skjønner jeg ikke. De kan da ikke bestemme over deg!

Du er jo voksen.

8. Preposisjonsuttrykk og preposisjoner

Parøvelse. Husker dere disse uttrykkene fra episodene? Sett inn riktig preposisjon eller partikkel.

1. Karin er redd for at barna skal falle ned trappa.
2. Det er umulig å få barna til å roe seg.
3. Karin ber Stian holde opp med å løpe i trappa.
4. Hun spør om hun kan hjelpe Nita med noe.
5. Nita får låne en madrass av Karin.
6. Nita lager mat, men maten koker over. Det lukter vondt.
7. Nita synes det er for mange farger å velge mellom hos Fargeland.

8. Torbjørn og Karin hjelper Nita med å pusse opp leiligheten.
9. Ole Kristian vil ha slutt på bråket.
10. Til slutt slår han av høreapparatet fordi han ikke vil bli forstyrret.
11. Nita hilser på de andre ansatte i Byavisen.
12. Tidligere har hun bare snakket med Gunnar i telefonen.
13. Reidar lager internettavis og sier det er sånn avisa kommer til å se ut i framtida.
14. Gunnar mener at ei ordentlig avis er laget av papir.
15. Nita lærte mye norsk på det året hun var på folkehøyskole.
16. I butikken har de et stort utvalg av pølser og kjøttprodukter.
17. I tillegg selger de mye frukt og grønnsaker.
18. Karin og Reidar tar seg av arbeidet i avisa når Gunnar blir syk.
19. Nå må de bestemme hvem av dem som skal overta for Gunnar.
20. Reidar trives ikke med å bo alene.
21. Han vil ha noe annet enn jobben å tenke på.
22. Synnøve har problemer med motorsykkelen.
23. Stian må holde beinet i ro etter skaden på fotballbanen.
24. Tannlegen sier til Kristine at det er viktig å rense mellom tennene med tanntråd.
25. Frikk, hunden til Ole Kristian, er glad i mennesker.
26. Frikk blir borte i parken. Ole Kristian vet ikke hvor det er blitt av ham.
27. Frikk pleier ikke å stikke av.
28. Ole Kristian og Nita leter etter Frikk i hele parken.
29. Ole Kristian er sikker på at han ser halen til Frikk bak en busk.
30. Nita fant Frikk hos en familie som satt og spiste i parken. Frikk er en hund etter mat.
31. Nita blir sint på Ole Kristian når han beskylder henne for å ha stjålet lommeboka hans.
32. Nå er Nita sikker på at hun vil reise tilbake til India.
33. Når Nita har bursdag står vennene hennes i ring rundt henne og synger bursdags sangen.
34. Hun håper at ønsket hennes vil gå i oppfyllelse.
35. Ole Kristian sier at han ikke ville holdt ut 40 graders varme i India om sommeren.
36. Bildet av barndomshjemmet til Nita likner ikke mye på Iduns gate.
37. Nitas foreldre ønsker å finne en passende mann hun kan gifte seg med.
38. De råder Nita til å gifte seg med en indisk mann.
39. Men Nita vil gifte seg av kjærlighet.
40. Nita er redd for at Rashid vil sladre til Nitas foreldre.
41. Karin mener det er litt av et sjansespill at Nita tenker på å gifte seg med en mann hun ikke kjenner.
42. Elise har mobilen på lydløs fordi hun ikke vil bli forstyrret.
43. Hun er så opptatt av bildet hun maler.
44. Karin lurte på hva som har skjedd med Elises sykkel.
45. Elise sier at sykkelkjedet hopper av hele tiden. Det er noe galt med giret også.
46. Karin liker ikke at Elise bruker så mye penger på gaver til Kristine.
47. Gunnar har fått en treningsdress i gave av Grete. Han skal ta den på seg så fort han er på beina igjen.
48. Samir skriver e-post til broren sin. Han skriver om Nita.
49. Nita får ham til å føle at han ikke er ensom i Norge.
50. Reidar skal møte Nita og Samir ved utgangen på Skeidar.
51. Nita liker ikke det første garderobeskapet. Hun vil ha et med en annen farge.
52. Nita er inspirert til å pusse opp etter handelen på Skeidar.

53. Hun er veldig fornøyd med de brukte møblene hun har hjemme.
54. Samir liker ikke tanken på å ha brukte møbler.
55. Samir er enig i at det er dyrt å bo i Norge.
56. Når Samir og Reidar skrur sammen garderobeskapet har de plutselig mange skruer i reserve.
57. Synnøve tror ikke foreldrene til taggerne vet hva barna deres holder på med.
58. Nå må de kanskje legge på husleien i borettslaget.
59. Det er tredje gangen på et år at Synnøve må fjerne tagging på husveggen.
60. Den bankansatte spør Samir om han har noen planer om å forlate landet.
61. Samir får en kopi av låneavtalen.
62. Den nye bilen til Samir ble rustbehandlet i fjor, og han får med nesten nye vinterdekk.
63. Guttene til Reidar gleder seg vanvittig til Dana-Cup i Danmark.
64. Nita spør fiskeren hva han skal gjøre med fisken.
65. Han svarer at de skal ha fisken til middag.
66. Samir forsøker å fiske, men han får ei dame på kroken.
67. Nita skal ikke ha ferie i år. Hun må være forsiktig med pengene.
68. Reidar prioriterer å være sammen med barna.
69. Samir og Nita får selskap av hverandre i avisa i sommer.
70. Reidar nyter synet av damer i sommerkjoler.
71. Synnøve spør om Ole Kristian får til å reparere sykkelen hennes.
72. Hun har tatt godt vare på sykkelen i mange år.
73. Karin spør læreren hvordan det går med Stian på skolen.
74. Hun prøver å få ham til å lese mer hjemme.
75. Stian glemmer mange ting. Det har han fra faren sin.
76. Karin synes det er på tide med en dugnad på SFO.
77. Hun tror at barna vil sette pris på ny maling ute og inne.
78. Elise vil at alle papirene skal være i orden når hun drar til Hellas.
79. Med reiseforsikring har hun krav på god behandling hvis hun skulle bli syk på reisen.
80. Det er kanskje ikke så enkelt å skaffe seg en mann i Elises alder?
81. Samirs kusine har hørt mye om Nita.
82. I dag skal hun på jobbintervju.
83. Hun får lov til å låne en bil av / hos arbeidsgiveren.
84. Samirs kusine er vant til stress fra den forrige jobben.
85. Hun er nok en sterk kandidat til sjåførjobben.

14. Luketekst

Gruppearbeid. Finn riktig ord.

Samirs kusine er på jobbintervju i dag. De trenger en sjåfør på en pizzarestaurant og hun har søkt på stillingen. Hun og sjefen sitter ved et bord inne på restauranten og snakker. Sjefen spør om hun disponerer egen bil. Da blir hun litt paff, for hun trodde ikke at hun måtte ha egen bil for å få jobben. Men sjefen sier at restauranten selvfølgelig har egne biler som hun kan få låne, så det er ikke så farlig. Men det kunne faktisk lønne seg for henne å bruke egen bil, sier han.

Kusina til Samir har ikke egen bil. Hun har nettopp tatt sertifikat. Hun var faktisk oppe til førerprøven i dag. Den var litt vanskelig, men det gikk bra. Hun var mest nervøs for

teorien, for hun synes at den er verst. Det er så lett å misforstå spørsmålene. Men hun greide det. Og da hun hadde fått lappen, måtte hun bare innom redaksjonen i Byavisen og fortelle det til Samir, før hun gikk på jobbintervju. Der fikk hun også hilse på Nita, som hun hadde hørt så mye om.

På intervjuet spør sjefen hva hun har jobbet med tidligere. Han vil også gjerne se attester på det. Hun forteller at hun har jobbet to år på kveldstid i en matbutikk, og at han gjerne må ringe hennes tidligere arbeidsgiver for å sjekke referanser. Sjefen er litt interessert i hvordan hun takler stress, for jobben som pizzasjåfør kan være ganske hektisk, og det hender ofte at kundene maser. – *Det er ikke noe problem*, sier Samirs kusine. Hun er vant til stress fra den forrige jobben.

Før sjefen sier seg ferdig med intervjuet, vil han gjerne svare på spørsmål dersom Samirs kusine lurer på noe. Hun spør om arbeidstiden og om lønna. De ansatte på restauranten får vanlig tarifflønn, og ellers er det vanlig at de får tips fra gjestene. Det kan utgjøre fra 200 til 500 kroner per kveld. De jobber skift. Morgenskiftet er fra klokka ti til klokka seks, og kveldsskiftet fra klokka seks til klokka tolv, og noen ganger litt lenger.

Så avslutter sjefen jobbintervjuet med å ta henne i handa. Han sier at det var hyggelig å hilse på henne, og at han tror hun er en sterk kandidat til jobben. Samirs kusine sier at han bare må ringe dersom det er noe han lurer på.

1. Kjønnsroller og likestilling

2. Substantiv

Sett inn riktig form av substantivet *barn* i setningene under.

1. Nita og Samir diskuterer hvor mange barn de skal ha.
2. Samir ønsker seg minst fire barn.
3. Han er så glad i barn.
4. Han pleier å ta med barna til Reidar på kino når det går noen gode filmer for barn.
5. Reidars barn liker å være sammen med Samir, og han kjøper alltid popcorn til dem på kino.
6. Nita blir overrasket over at Samir drømmer om så mange barn.
7. Hun mener at de må jobbe mye for å kunne forsørge alle disse barna.
8. Nita har ikke lyst til å være hjemmeværende, så hun er fornøyd med to barn.
9. Samir forstår ikke hvem som skal ta seg av barna deres når de er på jobben begge to.
10. Han mener at Nita bør være hjemme og passe hus og barn.
11. Nita synes at barna / barn kan gå i barnehage eller være hos en dagmamma.
12. Samir vil ikke at fremmede mennesker skal passe hans barn.
13. Han tror ikke at barna / barn som går i barnehage har det noe godt. Alle barn har det best hjemme sammen med foreldrene.
14. «Ser du ikke så glade og fornøyde barna i barnehagen ved siden av Byavisen er?» spør Nita. «Ingen av barna der ser ut til å mistrives.»
15. Dessuten kan jo Samir eventuelt være hjemme med barna selv. Mange barn i Norge har hjemmeværende pappaer.
16. Men Samir synes det er et dårlig forslag. Hvem skal forsørge ham og barna da?
17. Han tror ikke at Nita vil tjene nok til å kunne forsørge mann og barn med en deltidsjobb i avisen.
18. Nita vil ikke jobbe deltid. Hun vil bli journalist eller aller helst redaktør. Karin klarer jo å jobbe heltid selv om hun har to barn.
19. Nå er Samir lei av hele diskusjonen. Dette er ikke et aktuelt problem. Han og Nita har ingen barn ennå. De er jo ikke engang gift. Kanskje kommer de ikke til å bli det heller.

2. Politiet og domstolene

3. Diktat – Domstolene

Lytt og fyll ut lukene i teksten under.

Når en person blir anklaget for å ha gjort noe som ikke er lovlig, er det domstolene som avgjør om denne personen er skyldig eller ikke. Domstolene er derfor samfunnets viktigste konfliktløser.

«I Norge er det ulike trinn i domstolssystemet. Byretten er første instans. Deretter kommer Lagmannsrett og så til slutt Høyesterett. De to siste er ankeinstans. Det vil si at skyldspørsmålet kan prøves to ganger som hovedregel, og man kan også prøve straffeutmåling og saksbehandling.»

En del saker kommer først til forliksrådet. Dette gjelder ikke straffesaker. Det er forliksråd i hver kommune og består som regel ikke av jurister. Lykkes forliksrådet i å få partene enige, blir det inngått et forlik; en avtale som har samme virkning som en endelig dom. Hvis partene ikke blir enige, går saken vanligvis videre til retten.

«Retten avgjør de spørsmål som saken reiser, det vil si om tiltalte har gjort det som står i tiltalebeslutningen, og om det er straffbart etter den eller de straffebestemmelser som er angitt. Videre skal retten avgjøre andre spørsmål. Retten skal utmåle en straff dersom man finner tiltalte skyldig, og man skal eventuelt avgjøre andre spørsmål i form av erstatning eller inndragning.»

3. Kjøpe bolig

1. Rett eller galt?

Lytt til videoen og skriv rett eller galt på utsagnene.

1. Galt
2. Rett
3. Rett (forutsatt at boligen selges gjennom megler, og at det er fellesvisning)
4. Galt
5. Galt
6. Rett
7. Rett
8. Galt
9. Rett
10. Galt
11. Galt
12. Rett
13. Rett
14. Galt
15. Rett
16. Rett

3. Ordlaging

Fyll ut med riktige ord i skjemaet der det er mulig. Se på eksemplet.

Substantiv	Verb	Adjektiv (og partisipper)
<i>en megler</i>	<i>å megle</i>	X
<u>et kjøp</u>	<i>å kjøpe</i>	<u>kjøpt</u>
<u>en omsetning</u>	<u>å omsette</u>	<i>omsatt</i>
<u>en hjelp</u>	<u>å hjelpe</u>	<i>behjelpelig</i>
<u>et bud</u>	<i>å by</i>	X
<i>en visning</i>	<u>å vise</u>	<u>vist</u>
<i>en annonse</i>	<u>å annonsere</u>	<u>annonsert</u>
<u>en opplysning</u>	<i>å opplyse</i>	<u>opplyst</u>
<i>en vurdering</i>	<u>å vurdere</u>	<u>vurdert</u>
<i>en plikt</i>	<u>å plikte</u>	X
<u>en mangel</u>	<u>å mangle</u>	<i>manglende</i>
<u>en bruk</u>	<u>å bruke</u>	<i>brukt</i>
<u>en betaling</u>	<i>å betale</i>	<u>betalt</u>
X	X	<i>stor</i>
<i>en beliggenhet</i>	<u>å ligge</u>	<u>beliggende</u>
<i>en antydning</i>	<u>å antyde</u>	<u>antydnet</u>
<u>et ansvar</u>	X	<i>ansvarlig</i>
<u>en finansiering</u>	<i>å finansiere</i>	<u>finansiert</u>

4. Idrettslag og Organisering av idrettslag og andre foreninger

1. Fortsett setningene

Lytt til videoen og fortsett setningene med informasjon fra videoen.

1. Idrettslagene er de som har flest medlemmer av alle organisasjoner i Norge.
2. Der finnes idrettslag i mange sammenhenger både i skoler og bedrifter.
3. Idrettslagene er både opptatt av konkurransen og det sosiale fellesskapet.
4. «En sunn sjel i et sunt legeme» er et gammelt motto for idretten.
5. Det betyr at en ikke bare er opptatt av kroppen, men hele mennesket.
6. For meg betyr bedriftsidretten at jeg holder kroppen i noenlunde god form, ikke forfaller helt.
7. For bedriften så betyr det at jo flere som er med i både organisert og uorganisert idrett, vil bedriften ha det igjen som færre sykefraværsdager, normalt sett.
8. Når det gjelder aldersspekteret, så har vi jo utøvere helt fra 16 år, da man kan bli med i bedriftsidretten, og vi har personer som da er opp i 80 år som fortsatt løper for sine gamle bedrifter.

9. Innenfor bedriftsidretten så er det både fotball, håndball, innebandy.
10. Man løper, går på ski.
11. Det er altså velldig allsidig, og ...
12. Nivået er ikke verre enn at er man med og løper, så kan man til tider gå hvis man ikke orker å løpe.

5. Henrik Ibsen

1. Hva er riktig?

Lytt til videoen og kryss av for riktig alternativ.

1. Ibsen er en berømt norsk
  - skuespiller
  - forfatter
  - musiker
2. Ibsen ble født i Skien i
  - 1828
  - 1878
  - 1848
3. Han døde
  - 3. mai 1906
  - 23. mai 1960
  - 23. mai 1906
4. Ibsens dramaer
  - spilles lite nå
  - spilles på teaterscener i hele verden
  - spilles bare i Norge
5. Ibsens far var
  - en selvstendig idrettsmann
  - en rik kjøpmann
  - også kunstner
6. Henrik Ibsens far fikk
  - økonomiske problemer
  - en skade etter et fall
  - en alvorlig sykdom
7. Henrik Ibsen måtte
  - reise utenlands
  - finne seg en jobb
  - gifte seg
8. Ibsen kom til Grimstad
  - 3. januar 1844
  - 13. januar 1804
  - 3. januar 1874
9. Han fikk jobb som
  - lærer
  - lege
  - apotekerlærling
10. I Grimstad skrev han
  - sine første dikt
  - sine første dikt og to dramaer
  - ingenting
11. På denne tiden
  - hadde få ungdommer eget rom
  - hadde alle ungdommer eget rom
  - hadde ingen ungdommer eget rom

12. Etter arbeidstid var Ibsen alltid alene
 drev han med selvstudier
 leste han artige bøker
13. I tillegg drev han med maling
 seiling
 fotografering
14. I 1864 flyttet Ibsen til Oslo
 Tyskland
 Italia
15. Til sammen bodde han 27 år i utlandet
 7 år i utlandet
 77 år i utlandet
16. Et viktig tema hos Ibsen er hvor enkelt det er å være menneske
 det enkelte menneskes rett til å være seg selv
 toleransen som er i samfunnet

6. Norske mattradisjoner

1. Diktat

Lytt til opplesingen på videoen og skriv inn riktige ord og uttrykk i lukene.

Norge er et karrig land med lange vintre og korte somre.

Utvalget av frukt og grønnsaker som kan dyrkes naturlig, er derfor lite.

- Laks ja, det er jo veldig viktig at vi fileterer laksen riktig, og dette med at vi får ut de fleste beina.
- Ja, vi har jo et ulikt måltidsmønster her i dette landet hvor frokosten faktisk er den viktigste starten på dagen, og vi har lunsj og middag som er da hovedmåltidet, samt også kveldsmat. Men frokosten er jo faktisk den viktigste, hvor vi har en del kornprodukter og melkeprodukter som inngår som er det vesentligste.

Kostholdet er i stadig endring, og preges av det nye samfunnet vi lever i. Mange retter, som vi i dag kjenner til, var ukjente for våre besteforeldre.

Poteten har alltid vært en veldig viktig del av norsk kosthold. Nå får poteten konkurranse fra ris og pastaretter.

I dag er bruk av ferdigmat mer og mer vanlig. Tempoet i samfunnet er høyere. Folk bruker mindre tid både på å skaffe seg maten og å tilberede den. Tilbudet av ferdigporsjonerte måltider, spiseklar etter sekunder i mikrobølgeovn, er stort.

7. Lokale miljøtiltak og Kildesortering

3. Kildesortering

... lytt til videoen. Kryss deretter av for riktig alternativ i oppgaven.

1. Den økonomiske veksten de siste generasjonene har ført til at vi
  - kjøper færre og færre tjenester
  - blir utsatt for større farer
  - kjøper flere og flere varer

2. Avfallsmengden har i samme periode
 økt lite
 økt tilsvarende
 økt mer enn den økonomiske veksten
3. Avfallsmengden har etter hvert blitt
 et stort problem for mange privatpersoner
 et problem for mange kommuner
 en viktig inntektskilde for mange kommuner
4. I dag produseres det omtrent 23,5 millioner tonn avfall i
 Norge
 verden
 Europa
5. Dette fører til at naturen kan bli skadet på grunn av
 store mengder søppel
 store mengder tjenester
 store mengder vekster
6. Alle kan bidra til at naturen blir mindre ødelagt, og summen av det hver enkelt gjør får
 liten effekt
 middels effekt
 stor effekt
7. Mannen på videoen sier at i hans by ønsker de
 å redusere antall avfallsdeponier
 å redusere forurensningen fra avfallsdeponiene
 å redusere antall ansatte på avfallsdeponiene
8. Avfallsdeponiene
 slipper ut sur nedbør
 slipper ut klimagasser
 slipper ut forurenset vann
9. Utslippene fra avfallsdeponiene
 kan brukes til å bygge drivhus
 bidrar til drivhuseffekten
 bidrar til å bedre klimaet
10. I mannens by ønsker de
 å ta vare på avfallet
 å ta vare på ressursene i avfallet
 å spare penger på renovasjon
11. I hans by sorterer de nå ut omtrent
 6 % av avfallet
 16 % av avfallet
 60 % av avfallet
12. Den beste måten å sortere avfall på er
 å drive kildesortering
 å spare på avfallet så lenge som mulig
 å kaste søppelet i plastposer

13. Kildesortering betyr at
 hver enkelt kaster så lite avfall som mulig
 hver enkelt sorterer avfallet hjemme
 kommunen sortere avfallet til innbyggerne
14. For damen på videoen er det et poeng at kildesortering skal være
 tungvint
 lett vint
 moderne
15. Hun har valgt å ha
 tre forskjellige søppeldunker i hagen
 tre forskjellige søppeldunker under kjøkkenbenken
 tre forskjellige søppelposer på kjøkkenet
16. Hun synes at sorteringen er
 slitsom
 OK
 morsom
17. Ved å redusere mengden avfall, gjenbruk av ting og kildesortering
 sparer vi råstoff og energi
 sparer vi tid og arbeid
 sparer vi antall arbeidsplasser i kommunen
18. Ved å kildesortere og kaste mindre søppel får vi
 et dårligere miljø i nabolaget
 tar vi vare på naturen
 mer søppel hjemme

9. Bedriftsdemokrati, NAV og Ny jobb

1. Rett eller galt?

Lytt til videoen, les utsagnene under og skriv om innholdet er rett eller galt ifølge videoen.

- Fagorganisasjonene sørger for å passe på rettighetene til de ansatte.
Rett
- Fagorganisasjonene er avhengige av staten.
Galt
- Fagorganisasjonenes mål er å arbeide for bedriftsledernes interesser.
Galt
- Organisasjonene har egentlig ikke så stor makt.
Galt
- Gjennom fagforeningen kan medlemmene få kursvirksomhet og juridisk bistand.
Rett
- Alle fagforeningsmedlemmer betaler kontingent til organisasjonen.
Rett
- Det er viktig å engasjere seg i fagforeningsarbeid.
Rett
- Fagforeningen jobber mye med samarbeidsspørsmål innenfor bedriften.
Rett

9. Fagforeningenes arbeid er framtidsorientert.
Rett
10. Fagforeningen er ikke så opptatt av kursing og utdanningsmuligheter for medlemmene.
Galt

2. NAV

... lytt til videoen og fyll ut lukene i teksten under.

Arbeidskontorets oppgave er å veilede alle personer som trenger hjelp for å finne arbeid. Alle kommuner i Norge har et arbeidskontor. I de største byene har arbeidskontoret også et eget program for fremmedspråklige arbeidssøkere over 19 år som har avsluttet norskundervisning.

Dette kontoret kalles for «Intruduksjonsprogram for fremmedspråklige», der de får særskilt og spesielt god oppfølging i tidlig fase. Når de er ferdig med denne oppfølgingen på dette kontoret, så blir de henvist ned til nærmeste arbeidskontor, hvor de står som ordinære arbeidssøkere på lik linje med andre arbeidssøkere.

På arbeidskontoret kan du få oversikt over ledige stillinger. Du kan registrere deg som arbeidssøker og få informasjon om hva du bør gjøre for å komme i jobb. Arbeidskontoret gir veiledning om yrker og utdanningsmuligheter. Du kan også få behandlet søknad om dagpenger eller attføringspenger.

På arbeidskontoret har du tilgang på alt du trenger for å skrive søknader, blant annet datamaskin og kopimaskin. Dersom du ikke kan skaffe deg arbeid i løpet av kort tid, vil du få tilbud om veiledning, slik at du kan få klarhet i hvilke muligheter du har på arbeidsmarkedet.

Vi hjelper arbeidssøkerne med å sette opp en enkel handlingsplan. Vedkommende skal helst selv kunne gjøre dette. Dersom vedkommende ikke greier det, så kan vi hjelpe, og da bruker vi som regel flere – (kan vi bruke flere) tiltak, slik som praksisplass for fremmedspråklige er brukt. Vi kan også bruke lønnstilskudd slik at vedkommende når sitt mål og havner i riktig yrke.

10. Næringsveier i Norge og Demokrati i Norge

1. Svar på spørsmålene

Lytt til opplesingen på videoen og svar på spørsmålene under.

1. Hva slags samfunn var Norge på begynnelsen av 1800-tallet?
et jordbrukssamfunn
2. Hvor mange nordmenn var det på denne tiden?
900 000
3. Hvordan er bosettingsmønsteret i Norge i dag?
de fleste bor langs kysten
4. Hvilke norske naturressurser nevnes det i videokuttet?
olje og gass, og fiskerike fjorder og havområder

5. Hvilke to store, norske eksportnæringer hører du om i videoen?
oljevirkosomheten og fiskerinæringen
6. Hvor stor prosent av den norske befolkningen bor i tettbygde områder?
ca. 75 %
7. Utgjør disse tettstedene mer eller mindre enn 1% av Norges landareal?
mindre
8. Hva er hovednæringene i dagens Norge?
industri og serviceyrker

2. *Flest* eller *mest*?

Sett inn *flest* eller *mest* i setningene under. Husk bestemt form!

1. De fleste nordmenn bor langs kysten.
2. Det meste av Norges landareal er dekket av skog og fjell.
3. Det meste av befolkningen bor i tettbygde områder.
4. På 1800-tallet arbeidet de fleste i Norge i jordbruket.
5. Det meste av Norges olje- og gassproduksjon eksporteres til utlandet.
6. I dag er de fleste ansatt i industri- og servicenæringer.
7. De fleste norske oljeforekomstene finner vi i Nordsjøen.

11. Religion og historie i Norge og Migrasjon gjennom tidene

1. Fortsett setningene

Lytt til videokuttet og fortsett setningene under med riktig informasjon.

1. En gang var det sånn det hørtes ut over hele jorden, for trommen står helt sentralt i sjamanismen.
2. Og sjamanismen er på en måte selve grunnpilaren i all religiøsitet, enten vi er i Asia, i Afrika eller i Europa.
3. Nordmennene ble kjent med kristendommen i vikingtiden for over 1100 år siden.
4. I krig og på handelsreiser i Europa, møtte vikingene den nye troen.
5. I løpet av 200 år ble kristendommen innført, ofte ved hjelp av tvang.
6. Den gamle, norrøne gudetro forsvant etter hvert.
7. Den første kristne kongen ble kalt «Hellig Olav» fordi han etter sin død i 1030 ble erklært som helgen.
8. I 1814, da Norge fikk sin egen grunnlov, ble kristendommen valgt til offisiell statsreligion.
9. Kirken ble en del av staten.
10. Dette har betydd mye for kirken, men har også vært årsak til konflikter.
11. De kristne høytidene preger enda (ennå) samfunnet vårt.
12. Det er jul, påske og pinse.
13. Og søndag er enda (ennå) helligdag i samfunnet.
14. Men det er opp til hver enkelt hvordan de vil bruke denne dagen.
15. De fleste i Norge er passive medlemmer av kirken.
16. Det betyr at de går i kirken bare i spesielle anledninger som bryllup, dåp, konfirmasjon og begravelse.
17. Foruten gudstjenesten, er det mange andre aktiviteter i menigheten og kirkene.
18. Det er arbeid for barn og ungdom, konfirmanter.
19. Det er korarbeid, og det er arbeid for mennesker som trenger det på en spesiell måte.

2. Rett eller galt?

... marker rett eller galt på utsagnene under.

1. For omtrent 10 000 år siden trakk nordmennene seg tilbake fra det som da var Norge.
Galt
2. Det har vært flere store innvandringsbølger til Norge.
Rett
3. Det kom nye innvandrere da man ble bofaste og begynte å dyrke jorda her til lands.
Rett
4. De gamle og de nye nordmennene greide ikke å leve side ved side.
Galt
5. Nordmenn har ikke utvandret.
Galt
6. Nordmenn har forutsetninger for å vite hvordan det er å være immigrant og emigrant.
Rett
7. Vikingene kjempet vanligvis her til lands.
Galt
8. Fra år 800 til år 1000 dro de til land i Asia.
Galt
9. Vikingene var krigere, handelsfolk, oppdagere og nybyggere.
Rett
10. Vikingene kalte opp barna etter steder de kjente i Norge.
Galt